

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну
Кафедра графічного дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Розробка комплекту подарункових листівок
«Містичні пори року»»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Графічний дизайн

Виконала: студентка групи БЗДг-22

Мишанич М.Я.

Науковий керівник Сербін О.І.

Рецензент Єжова О.В. д.пед.н., проф.

Київ 2026

АНОТАЦІЯ

Мишанич М. Я. Розробка комплекту подарункових листівок «Містичні пори року».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2026 рік. У кваліфікаційній роботі досліджено особливості використання української міфологічної символіки та сезонної образності у сучасному графічному дизайні, проаналізовано наукові джерела та візуальні аналоги, сформовано художньо-образну концепцію комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» та визначено особливості композиції, колористики, орнаментальної системи й етапи практичної реалізації проєкту. На основі проведеного дослідження розроблено авторський комплект листівок, у якому поєднано українську міфологічну символіку, образи пір року та сучасну декоративну графіку.

Ключові слова: *графічний дизайн, Українська міфологія, подарункова листівка.*

ANNOTATION

Myshanych M. Y. Development of a Set of Gift Postcards «Mystical Seasons».

Qualification thesis for obtaining the Bachelor's degree in Specialty 022 Design – Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2026. The qualification thesis explores the use of Ukrainian mythological symbolism and seasonal imagery in contemporary graphic design, analyzes scientific sources and visual analogues, and develops the artistic concept of the gift postcard set “Mystical Seasons.” The study defines the compositional, coloristic, and ornamental features of the project, as well as the stages of its practical implementation. Based on the conducted research, an original set of postcards combining Ukrainian mythological symbolism, seasonal imagery, and contemporary decorative graphics was developed.

Keywords: *graphic design, Ukrainian mythology, gift postcards*

Зміст

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІОГРАФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ	
ДОСЛІДЖЕННЯ.....	10
1.1. Історичний розвиток подарункових листівок і поштових карток у візуальній культурі.....	10
1.2. Символіка пір року в українській міфології та фольклорній традиції.....	14
1.3. Містичні мотиви в сучасному графічному дизайні та подарунковій продукції.....	21
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ.....	26
2.1 Аналіз аналогів та сучасних дизайнерських рішень у сфері подарункових листівок.....	26
2.2 Формування художньо-образної концепції проєкту.....	49
2.3 Обґрунтування стилістичних, композиційних та колористичних рішень авторської розробки.....	55
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ.....	63
3.1 Етапи реалізації комплексу подарункових листівок.....	63
3.2 Вибір технічних засобів виконання та матеріалів.....	67
3.3 Підготовка дизайн-проєкту до друку.....	73
Висновки до розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	81
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний графічний дизайн дедалі активніше звертається до друкованої подарункової продукції як до напряму художньої діяльності, що поєднує естетичні та культурні складові. Подарункові листівки у цьому контексті набувають значення самостійних візуальних об'єктів, здатних передавати емоційний настрій, символічні смисли й авторське бачення. Їхнє художнє вирішення розглядається як форма візуального висловлювання, що поєднує традиційні мотиви та сучасні підходи графічного дизайну.

Важливу роль у формуванні образної мови подарункових листівок відіграють алегоричні мотиви природи, зокрема образи пір року, які в українській міфології та фольклорній традиції пов'язані з календарно-обрядовим циклом, народними уявленнями про гармонію людини і природи та системою символів. Весна асоціюється з оновленням і початком життєвого циклу, літо — з розквітом, осінь — із завершенням і переходом, зима — зі спокоєм і внутрішнім зосередженням. Ці образи мають значний потенціал для використання у сучасному дизайні подарункових листівок, однак у практиці графічного дизайну вони часто реалізуються без глибшого осмислення їхнього культурного змісту.

Сучасний розвиток графічного дизайну характеризується зростанням ролі ілюстративних та друкованих продуктів як засобів візуальної комунікації, здатних поєднувати естетичну привабливість із глибоким смисловим наповненням. Особливе місце серед таких продуктів посідають подарункові листівки, які виконують не лише інформативну, а й емоційно-комунікативну функцію, слугуючи носіями символічних образів і культурних сенсів. У цьому контексті звернення до образів природи, зокрема пір року, є актуальним напрямом для створення концептуально цілісних дизайнерських рішень.

Актуальність роботи зумовлена потребою переосмислення застосування символіки пір року в сучасному графічному дизайні, зокрема

у створенні комплектів подарункових листівок. Аналіз сучасних дизайнерських практик свідчить, що сезонна тематика часто реалізується на поверхневому еклектичному рівні, без належного врахування її міфологічного та символічного підґрунтя. Це знижує художню та культурну цінність дизайнерського продукту й обмежує його комунікативний потенціал.

Використання образів української міфології та фольклору відкриває можливості для створення концептуально обґрунтованого дизайн-проєкту, у якому подарункові листівки розглядаються як цілісний комплект, об'єднаний єдиною художньою ідеєю, стилістикою та символічним змістом. Таким чином, дослідження спрямоване на розв'язання проблеми ширшого використання національної культурної спадщини в сучасному дизайні друкованої продукції та має практичне значення для розвитку вітчизняного графічного дизайну.

Мета дослідження - розробити дизайн проєкт комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» на основі української міфології.

Завдання дослідження

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено вирішення таких завдань:

1. Проаналізувати образи пір року в українській міфології та фольклорній традиції.
2. Дослідити історичний контекст розвитку карткових видань, зокрема поштівки і листівки.
3. Проаналізувати аналогічні проєкти для формування власної візуальної мови авторської розробки
4. Сформулювати концепцію та розробити дизайн проєкт комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» на основі результатів теоретичного аналізу.

Об’єкт дослідження - алегоричні образи природи у дизайні карткових видань в українській візуальній культурі.

Предмет дослідження - засоби та методи візуалізації пір року у комплектах подарункових листівок.

Методи дослідження

У процесі виконання роботи використано комплекс дослідницьких методів, серед яких аналіз і синтез — для опрацювання наукових джерел з етнології, мистецтвознавства та дизайну; порівняльний метод — для зіставлення образів пір року в українській та загальноєвропейській культурній традиції; іконографічний і візуальний аналіз — для дослідження художніх особливостей ілюстративних робіт; метод художнього проєктування та моделювання — для створення серії авторських листівок.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розробленого дизайн-проєкту комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» у виставковій діяльності, освітніх мистецьких програмах, видавничих та культурних проєктах. Результати роботи можуть бути використані як методичний та візуальний матеріал під час розробки подарункової друкованої продукції, що має художню та емоційну цінність, а також під час проєктування авторських наборів листівок для різних тематичних подій. Матеріали дослідження можуть застосовуватися у навчальному процесі у якості довідкового та ілюстративного матеріалу.

Апробація результатів дослідження

Результати апробовано на конференції Innovations of Modern science and Education (March 26 – 28, 2026 Vancouver, Canada) [69]

Структура обсягу роботи: Дипломна бакалаврська робота складається зі вступу, 3-х розділів, 25 ілюстрацій, списку використаних

джерел (69 найменувань) та додатків. Загальний обсяг тексту складає сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІОГРАФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Історичний розвиток подарункових листівок і поштових карток у візуальній культурі

Розвиток карткових друкованих видань безпосередньо пов'язаний із загальною еволюцією графічного дизайну та поліграфічних технологій. Поява нових способів друку, зокрема літографії, фотодруку та офсетної технології, сприяла формуванню різноманітних форматів друкованої графіки. Meggs P. B. і Purvis A. W. зазначають, що у XIX столітті розвиток поліграфічних технологій значно розширив можливості масового відтворення зображень і текстів, що стало передумовою для появи нових форм візуальної комунікації [33, с. 8–12]. Саме у цей період починають формуватися невеликі друковані формати, серед яких важливе місце посіли карткові видання. Подальше поширення таких форматів стало можливим завдяки розвитку масової друкованої продукції та зростанню ролі візуальних повідомлень у культурному та соціальному просторі суспільства [14, с. 22–25].

Формування карткових видань також пов'язане із загальними процесами розвитку друкованих медіа. Дослідники історії графічного дизайну підкреслюють, що у другій половині XIX століття друкована графіка поступово перетворюється на один із ключових інструментів поширення інформації та культурних образів [20, с. 48–50]. Завдяки відносно невеликому формату та простоті виробництва карткові видання стали доступним і ефективним способом візуальної комунікації, що поєднував текстове повідомлення з ілюстративним зображенням.

Першим масовим різновидом такого формату стала поштівка. Її поява пов'язана з розвитком поштової системи в Європі у другій половині XIX століття. У 1869 році в Австро-Угорській імперії було офіційно введено поштову картку стандартного формату, яка призначалася для коротких письмових повідомлень без використання конверта. Цей формат швидко поширився в інших країнах Європи та Північної Америки. Ferguson S.

визначає поштівку як «особливий тип поштового документа, що поєднує текстове повідомлення із візуальним зображенням і водночас виступає елементом масової візуальної культури» [21, с. 134–136].

Перші поштові картки не містили ілюстрацій і використовувалися виключно для передачі текстових повідомлень. Проте наприкінці XIX століття розвиток друкарських технологій сприяв появі ілюстрованих поштівок. Вони почали активно використовуватися для поширення зображень міських пейзажів, архітектурних пам'яток та культурних символів. Brickman J. у дослідженні «Postcards of the Past» зазначає, що ілюстровані поштівки швидко стали популярним засобом комунікації, оскільки поєднували можливість короткого листування з візуальним образом, який передавав уявлення про певне місце або подію [17, с. 3–4].

У подальшому такі картки почали виконувати також функцію своєрідних культурних документів, що відображали історичні події, архітектурні пам'ятки та особливості повсякденного життя різних регіонів [26].

На межі XIX–XX століть поштівки пережили період активного розвитку, який у дослідженнях історії візуальної культури часто називають «золотим віком поштівок». Так, Zevirgon A. у праці «Postcards: Ephemeral Histories of Modernity» зазначає, що наприкінці XIX – на початку XX століття поштівки стали масовим медіа, яке активно поширювалося у різних країнах світу і відігравало важливу роль у формуванні візуальної культури [43, с. 12–15]. У цей час вони масово вироблялися та розповсюджувалися у багатьох країнах Європи та Північної Америки. Дослідники історії друкованих медіа зазначають, що популярність поштівок була зумовлена їх доступністю, невеликим форматом і можливістю поєднувати текстове повідомлення із зображенням [20, с. 50–52].

Поштівки стали своєрідними носіями культурної інформації, що відображали архітектуру міст, історичні події, національні символи та

повсякденне життя. Попри активний розвиток візуального оформлення, поштівка залишалася тісно пов'язаною з функцією поштової комунікації. Її структура була підпорядкована вимогам поштових стандартів: одна сторона призначалася для адреси і поштової марки, а інша — для текстового повідомлення або зображення. Таким чином, художнє оформлення поштівки було вторинним щодо її функціонального призначення.

Паралельно з розвитком поштівок починає формуватися інший тип карткових видань — листівка. Її поява пов'язана з традицією святкових і вітальних карток, які виникли у Європі ще у XIX столітті. Однією з найвідоміших ранніх вітальних листівок вважається різдвяна картка, створена британським художником Джоном Калкоттом Горслі у 1843 році, яка була виготовлена на замовлення Генрі Коула і стала одним із перших прикладів комерційного виробництва святкових карток [17, с. 2–3].

На відміну від поштівки, листівка не була прив'язана до поштової системи і створювалася передусім як подарунковий або святковий об'єкт.

Розвиток листівок значною мірою пов'язаний із розвитком ілюстрації. Meggs P. у фундаментальному дослідженні «Meggs' History of Graphic Design» зазначає, що у XX столітті ілюстрація стала одним із ключових інструментів візуальної комунікації, оскільки дозволяла передавати складні образи та емоційні настрої у компактній графічній формі [33, с. 355–360]. Ілюстративні зображення поступово стали основою композиції листівок і визначили їхній художній характер.

Візуальні особливості графічних об'єктів детально розглядають Lupton E. і Phillips J. C. Вони підкреслюють, що такі елементи композиції, як колір, масштаб, ритм і просторове розташування форм, формують цілісне сприйняття зображення і визначають його емоційний вплив на глядача [30, с. 24–30]. У дизайні листівок ці елементи відіграють ключову роль, оскільки саме візуальний образ стає основним носієм змісту.

Подальший розвиток друкарських технологій також вплинув на еволюцію листівок. Ambrose G. і Harris P. зазначають, що сучасні поліграфічні процеси дозволяють використовувати широкий спектр матеріалів і декоративних ефектів, включаючи різні типи паперу, тиснення, вибіркового лак та інші технології обробки поверхні [12, с. 56–63]. Завдяки цьому листівка поступово перетворилася не лише на інформаційний носій, але й на самостійний дизайнерський об'єкт.

Drucker J. і McVarish E. у праці «Printed Matter: Graphic Design in the Digital Age» зазначають, що друковані носії: «поєднують текст, зображення і матеріальну форму, утворюючи складну систему комунікації, у якій значення мають як зміст, так і фізичні характеристики об'єкта» [20, с. 48–52].

Подібну позицію займають Dabner D., Stewart S. і Vickress A., які у підручнику «Graphic Design School» описують невеликі друковані формати як ефективні інструменти візуальної комунікації. Вони зазначають, що компактні графічні об'єкти дозволяють створювати концентровані візуальні повідомлення, у яких композиція, типографіка та ілюстрація взаємодіють як єдина система [18, с. 110–115].

Таким чином, поштівка і листівка мають спільне походження як карткові видання, проте виконують різні функції. Поштівка історично виникла як інструмент поштового зв'язку і підпорядковується його технічним вимогам, тоді як листівка сформувалася як художній і дизайнерський об'єкт, орієнтований на передачу емоційного або символічного змісту.

У сучасному графічному дизайні листівка розглядається як самостійний візуальний продукт, що поєднує ілюстрацію, композицію, текст і матеріальні характеристики друкованого носія [18, с. 112–114]. Саме ці особливості роблять її придатною для створення тематичних дизайнерських серій.

У контексті даної кваліфікаційної роботи це має особливе значення, оскільки розробка комплексу подарункових листівок передбачає створення серії взаємопов'язаних ілюстративних образів. Формування яких пов'язане не лише з композиційними та технічними аспектами дизайну, але й із використанням культурної символіки.

Саме тому подальший аналіз доцільно спрямувати на розгляд образів природи та сезонної символіки у культурному контексті, які можуть слугувати основою для створення художніх концепцій у графічному дизайні.

1.2 Символіка пір року в українській міфології та фольклорній традиції

У традиційній культурі українців природний цикл посідав центральне місце у формуванні світоглядних уявлень та системи символів. Зміна пір року сприймалася не лише як природне явище, а як прояв закономірного космічного порядку, що визначає ритм життя людини, господарську діяльність і календарно-обрядову практику. У народній культурі сезонні зміни тісно пов'язувалися з уявленнями про народження, розквіт, занепад і відродження природи, що символічно відображало циклічність буття. На цьому наголошує В. Войтович, який у праці «Українська міфологія». Природні явища у традиційних віруваннях слов'ян часто осмислювалися через систему міфологічних образів і персоніфікованих сил природи [1, с. 34–36].

За спостереженням В. Войтовича, у міфологічній картині світу природні явища нерідко уособлювалися у вигляді божеств або символічних персонажів, що відображали різні аспекти природного циклу. Саме тому зміна сезонів трактувалася як результат взаємодії цих сил, які забезпечують безперервність і гармонію природного порядку [1, с. 112–115]. Такі уявлення сформували розгалужену систему символів, що збереглася у

фольклорі, календарних обрядах та традиційному декоративному мистецтві.

Важливим джерелом символіки пір року є календарно-обрядова традиція. Н. Кононенко у дослідженні української усної традиції зазначає, що календарні свята виконували не лише ритуальну функцію, але й слугували способом символічного осмислення природних процесів, зокрема зміни сезонів і аграрного циклу [5, с. 58–60]. Через обрядові дійства, пісні та ритуали формувалося уявлення про гармонійний зв'язок людини з природним середовищем.

Крім міфологічних уявлень, символіка природного циклу відображалася також у народному світогляді та повсякденних практиках. У традиційному суспільстві річний цикл визначав не лише господарський календар, але й систему духовних орієнтирів людини. Як зазначає А. Пономарьов у праці «Українська минувшина», сезонні зміни природи формували основу календарної культури українців, у якій кожен період року мав власний набір ритуалів, обрядових дій і символічних образів [7, с. 37–40]. Саме через ці образи людина осмислювала своє місце у природному світі та встановлювала гармонійний зв'язок із навколишнім середовищем.

Такі уявлення формували своєрідну символічну систему, у якій природні явища отримували образне та емоційне тлумачення. Внаслідок цього природний цикл почав сприйматися не лише як зміна кліматичних умов, але і як метафора життєвого шляху людини.

Весна у народній традиції символізує відродження природи, початок нового життєвого циклу та оновлення світу. У фольклорі цей період часто пов'язується з образом молодості, життєвої енергії та пробудження природних сил. С. Макарчук у праці «Етнографія українців» стверджує, що весняні обряди, зокрема гаївки та веснянки, символізують радість повернення тепла і світла після зимового періоду та відображають уявлення про відновлення життєвих сил природи [6, с. 214–216]. Подібні

мотиви простежуються і у фольклорних текстах, де весна постає як символ оновлення та початку нового циклу життя.

У фольклорній традиції образ весни часто поєднується з мотивами світла, руху та оновлення. Весняні пісні, обрядові хороводи та ігрові дійства виконували не лише розважальну функцію, а й мали символічний характер, відображаючи уявлення про відродження природи. С. Макарчук підкреслює, що у традиційній культурі весна розглядалася як період активізації життєвих сил, що проявляється у численних обрядах закликання тепла та родючості [6, с. 221–223].

Ці уявлення знайшли відображення і у декоративному мистецтві. У народній орнаментиці весняний період часто характеризується рослинними мотивами, що відображають процес росту і розвитку. Подібні образи мають значний художній потенціал, оскільки дозволяють передати ідею руху, оновлення та природної гармонії.

Літо у традиційній культурі українців символізує період повного розквіту природи та максимальної життєвої сили. У цей час особливого значення набувають образи сонця, родючості та гармонії природного світу. А. Пономарьов у дослідженні традиційної культури українців підкреслює, що літні обряди, зокрема купальські ритуали, пов'язані з культом природних стихій — води, вогню та рослинності [7, с. 142–145]. Такі обряди символізують життєдайну силу природи та її здатність забезпечувати родючість і достаток.

Осінь у народній символіці пов'язується із завершенням природного циклу, підбиттям підсумків господарського року та переходом до нового етапу. За спостереженням О. Ковальчук у монографії «Символіка традиційної культури українців», осінній період асоціюється зі зрілістю, плодючістю та вдячністю природі за отриманий врожай [4, с. 118–120]. Осінні свята і обряди часто мають характер подяки землі та природі за її дари.

Осінній період у народній культурі також пов'язаний із темою зрілості та мудрості. Завершення господарського циклу символізувало підбиття підсумків року, що знаходило відображення у численних святкових обрядах та традиційних ритуалах. Як зазначає О. Ковальчук, осінні мотиви у народному мистецтві часто представлені образами плодів, колосся та листя, що символізують достаток і завершення природного циклу [4, с. 128–130].

Такі символи не лише відображають природні процеси, але й мають глибоке культурне значення, оскільки уособлюють ідею гармонійного співіснування людини і природи.

Зима у традиційній культурі асоціюється зі станом тимчасового завмирання природи, проте водночас символізує підготовку до нового циклу відродження. О. Тиховська у дослідженні «Міфологічні образи та магічні ритуали в українському фольклорі Закарпаття» висловлює думку, що зимові календарні обряди відображають уявлення про завершення одного річного циклу та початок нового, що пов'язано з ідеєю оновлення часу [9, с. 63–65]. Символіка пір року знайшла відображення не лише у фольклорі та обрядах, але й у традиційному декоративному мистецтві. О. Ковальчук у монографії «Символіка традиційної культури українців» пише: «символи рослинності, сонця і землі виконували у традиційній культурі не лише декоративну, а й світоглядну функцію, відображаючи уявлення про гармонію людини і природи» [4, с. 167–170].

У сучасному мистецтві та графічному дизайні ці традиційні образи можуть набувати нових інтерпретацій. Н. Мірзоев у дослідженнях візуальної культури підкреслює, що символічні образи природи активно використовуються у сучасних формах візуальної комунікації, оскільки вони здатні передавати складні культурні смисли через художні образи [34, с. 18–21].

Таким чином, символіка пір року в українській міфології та фольклорній традиції формує цілісну систему образів, що відображає

уявлення про циклічність природних процесів і взаємозв'язок людини з природним середовищем. Ці образи мають значний потенціал для використання у сучасному графічному дизайні, зокрема у створенні тематичних ілюстративних серій.

Саме тому звернення до символіки природних циклів може стати важливим джерелом художнього натхнення при розробці комплекту подарункових листівок. Використання міфологічних і фольклорних образів дозволяє створити візуальні композиції, що поєднують декоративність, символічну глибину та культурну ідентичність.

Важливим елементом символіки сезонного циклу в українській міфології є образи язичницьких божеств та міфологічних персонажів, які уособлювали сили природи та різні етапи її річного розвитку. У дохристиянських віруваннях слов'ян природні явища нерідко персоніфікувалися у вигляді богів або духів, що керують зміною сезонів та життєвим циклом природи. Як зазначає В. Войтович у праці «Українська міфологія», система слов'янських божеств значною мірою відображала уявлення про гармонію між людиною та природним середовищем, а багато богів були пов'язані саме із сезонними природними процесами [1, с. 148–150].

Одним із найяскравіших міфологічних образів, пов'язаних із весняним періодом, є Ярило — божество сонця, весняного відродження та життєвої сили. У народних віруваннях Ярило символізував пробудження природи після зимового періоду, повернення тепла та початок нового життєвого циклу. В. Войтович вважає, що образ Ярила часто асоціювався з молодістю, енергією та плодючістю, що відображало загальне уявлення про весну як період оновлення світу [1, с. 214–216]. У фольклорі цей образ також знаходив відображення у весняних обрядах та ритуалах, пов'язаних із закликанням весни.

Літній період у міфологічній системі слов'ян нерідко пов'язується з образом сонячного божества Дажбога. За спостереженням дослідників

слов'янської міфології, Дажбог уособлював сонце, тепло і життєдайну силу світла, від яких залежали родючість землі та добробут людей [1, с. 180–182]. У традиційних віруваннях сонце виступало джерелом життя і достатку, тому образи, пов'язані з ним, часто використовувалися у народному мистецтві, орнаментиці та обрядових предметах. Як визначає О. Ковальчук, солярна символіка є однією з найпоширеніших у традиційній культурі українців і пов'язана з уявленнями про життєдайну силу сонця [4, с. 154–157].

Осінній період у народній символіці пов'язується із завершенням циклу родючості та збиранням врожаю. У міфологічних уявленнях цей час нерідко асоціювався з образами жіночих божеств, які уособлювали землю, родючість та материнське начало. Однією з таких постатей є Мокош — богиня родючості, землі та жіночої творчої сили. За спостереженням В. Войтовича у праці «Українська міфологія», Мокош у слов'янській міфології виступає покровителькою землі та врожаю, а також символізує гармонійний зв'язок людини з природою [1, с. 248–250].

Зимовий період у традиційній культурі часто пов'язувався з образами божеств, що символізували підземний світ, таємничість і перехід між циклами часу. У слов'янській міфології важливу роль у цьому контексті відіграє образ Велеса — божества землі, достатку та потойбічного світу. Як зазначає В. Войтович у праці «Українська міфологія», Велес уособлював силу землі та її приховані природні процеси, що особливо актуалізувалося у зимовий період, коли природа перебуває у стані спокою [1, с. 132–135].

Подібні міфологічні образи відігравали важливу роль у формуванні народної символіки та культурних уявлень про природний цикл. У фольклорі вони трансформувалися у численні образи персонажів обрядових дійств, народних пісень та легенд. Як підкреслює Н. Кононенко у праці «Українська усна традиція та міфологія», міфологічні образи у фольклорі часто зберігали давні символічні значення навіть після трансформації релігійних вірувань [5, с. 122–125].

Символіка язичницьких божеств і природних сил також знайшла відображення у традиційному декоративному мистецтві. Солярні знаки, рослинні орнаменти та інші символічні мотиви використовувалися для відображення ідей родючості, циклічності природи та гармонії між людиною і навколишнім світом. О. Ковальчук зазначає, що у традиційній орнаментиці символи сонця, рослинності та землі часто поєднувалися у складні композиції, які відображали уявлення про природний цикл життя [4, с. 165–170].

Для сучасного графічного дизайну подібні образи мають значний потенціал художнього переосмислення. Візуальна культура активно використовує символи та архетипні образи для створення емоційно насичених композицій, що поєднують історичну традицію з сучасними формами художнього вираження. Н. Мірзоев у праці «How to See the World» підкреслює, що використання культурних символів у сучасному мистецтві дозволяє створювати візуальні образи, які мають глибокий зміст і водночас залишаються зрозумілими для сучасного глядача [34, с. 22–24]

Важливо зазначити, що символіка пір року активно використовується і в сучасній візуальній культурі. Архетипні образи природи залишаються зрозумілими для широкої аудиторії, оскільки вони сформувалися у культурній пам'яті протягом тривалого історичного періоду. Саме тому художники та дизайнери часто звертаються до природних символів, використовуючи їх для створення образів, що поєднують традиційні мотиви та сучасні художні засоби.

У графічному дизайні такі символи можуть трансформуватися у декоративні композиції, стилізовані персонажі або ілюстративні образи, які зберігають зв'язок із культурною традицією та водночас відповідають сучасним естетичним вимогам.

Таким чином, образи язичницьких божеств та природних сил формують важливу частину символіки пір року в українській міфології та фольклорній традиції. Вони відображають уявлення про циклічність

природних процесів і гармонію між людиною та природним світом. Використання таких образів у сучасному графічному дизайні дозволяє створювати художні композиції, що поєднують культурну спадщину з сучасними засобами візуального вираження.

У контексті розробки комплекту подарункових листівок ці міфологічні образи можуть слугувати основою для формування художньої концепції ілюстрацій. Символіка природних циклів, образи божеств та елементи традиційної культури дозволяють створити візуально цілісну серію робіт, що поєднує декоративність, символічну глибину та культурну ідентичність.

1.3. Містичні мотиви в сучасному графічному дизайні та подарунковій продукції

Міфологічні образи та символічні мотиви, сформовані у традиційній культурі, продовжують активно використовуватися у сучасній візуальній культурі та графічному дизайні. Звернення до архетипних образів природи, міфологічних персонажів і символічних знаків дозволяє дизайнерам створювати художні композиції, що поєднують елементи культурної спадщини з сучасними засобами візуального вираження.

Як зазначає Barnard M. у праці «Graphic Design as Communication», графічний дизайн виконує не лише декоративну функцію, а й виступає важливим інструментом культурної комунікації, через який передаються символи, цінності та ідеї певного суспільства [14, с. 34–36].

У сучасному дизайні символічні образи часто використовуються як засіб створення емоційного та смислового наповнення візуальних композицій. Візуальні знаки, що мають культурне або міфологічне походження, здатні викликати у глядача асоціації з певними традиціями, історичними подіями або світоглядними уявленнями. Як зазначають Kress G. і van Leeuwen T. у праці «Reading Images: The Grammar of Visual Design», зображення у сучасній візуальній культурі функціонують як

система знаків, через які передається інформація та формуються культурні сенси [27, с. 15–18].

У сучасній ілюстрації та графічному дизайні важливу роль відіграє звернення до архетипних образів і символів, що мають культурне або міфологічне походження. Такі образи дозволяють створювати візуальні композиції, які поєднують естетичну виразність із глибоким смисловим наповненням. Як зазначає Male A. у праці «*Illustration: A Theoretical and Contextual Perspective*», сучасна ілюстрація активно використовує символічні та наративні елементи для формування образів, здатних передавати складні культурні та емоційні значення через візуальні засоби [31, с. 52–56]. Завдяки цьому ілюстрація стає важливим інструментом інтерпретації культурних традицій та історичних сюжетів у сучасному художньому середовищі.

Особливе місце у використанні таких образів займає подарункова та сувенірна продукція, зокрема листівки, постери, ілюстровані видання та інші друковані об'єкти. У цих видах продукції візуальний образ виконує не лише декоративну функцію, але й виступає носієм символічного змісту. Як зазначає Landa R. у праці «*Graphic Design Solutions*», дизайн друкованої продукції передбачає створення візуальної концепції, у якій композиція, колір, ілюстрація та типографіка працюють разом для формування цілісного образу та емоційного впливу на глядача [28, с. 72–75]. Саме тому у сучасній дизайнерській практиці часто використовуються символічні мотиви, які дозволяють створювати впізнавані та змістовні візуальні образи.

Звернення до міфологічних мотивів також є характерною тенденцією сучасної ілюстрації та графічного дизайну. Архетипні образи природи, міфологічних персонажів та символів природного циклу мають універсальний характер і легко сприймаються аудиторією. Як підкреслює Zeegen L. у праці «*Fifty Years of Illustration*», сучасні ілюстратори часто звертаються до культурних і міфологічних тем, переосмислюючи

традиційні образи за допомогою сучасних художніх засобів та стилістичних рішень [42, с. 94–97]. Такий підхід дозволяє поєднувати історичну культурну спадщину з актуальними тенденціями графічного дизайну.

Звернення до міфологічних образів і символіки природного циклу є поширеним явищем у сучасній ілюстрації та графічному дизайні. Такі образи дозволяють створювати візуальні композиції, що поєднують естетичну виразність із культурним змістом. Використання архетипних символів — образів природи, міфологічних персонажів або природних стихій — сприяє формуванню емоційного зв'язку між зображенням і глядачем. Як зазначає Wells P. у праці «Illustration and Visual Narrative», ілюстрація здатна передавати складні культурні й символічні значення через систему візуальних образів, які формують цілісну художню оповідь [40, с. 38–41]. Саме тому у сучасній ілюстрації досить часто використовуються мотиви міфології, фольклору та традиційної культури.

Важливим аспектом використання традиційних образів у графічному дизайні є їх художня трансформація та стилізація. У процесі створення візуальних композицій дизайнери не відтворюють традиційні образи буквально, а адаптують їх до сучасної візуальної мови, використовуючи узагальнення форм, декоративність та спрощення силуетів. Як підкреслює Е. Луптон у праці «Graphic Design: The New Basics», сучасний графічний дизайн активно використовує принципи стилізації та композиційного узагальнення, що дозволяє поєднувати традиційні мотиви з актуальними художніми тенденціями [30, с. 92–95]. Завдяки цьому історичні та фольклорні символи можуть отримувати нове художнє трактування і використовуватися у різних видах візуальної продукції.

Містичні та символічні мотиви також широко застосовуються у сфері подарункової та сувенірної продукції. У дизайні листівок, постерів та ілюстрованих видань вони виконують не лише декоративну функцію, але й виступають важливим носієм смислового навантаження. Використання

символічних образів дозволяє створювати емоційно насичені композиції, що привертають увагу глядача та формують певний настрій. Як зазначає Landa R. у праці «Graphic Design Solutions», ефективний дизайн друкованої продукції базується на гармонійному поєднанні композиції, кольору, ілюстрації та типографіки, які разом формують цілісний візуальний образ [28, с. 72–75]. У подарунковій продукції такі елементи відіграють особливо важливу роль, оскільки саме візуальний образ часто стає основним засобом комунікації з аудиторією.

У сучасній дизайнерській практиці поширеним є створення тематичних серій ілюстративних робіт, об'єднаних спільною концепцією та стилістикою. У таких проєктах окремі зображення формують цілісну художню систему, у якій кожен елемент доповнює інші. Подібний підхід активно використовується у дизайні наборів листівок, де серія ілюстрацій може розкривати певну тему або сюжет. Як зазначає Pettersson R. у праці «Information Design: Principles and Guidelines», цілісність візуальної концепції є одним із ключових принципів ефективної графічної комунікації, оскільки дозволяє створити зрозумілу і послідовну систему візуальних образів [37].

Таким чином, використання міфологічних і символічних образів у сучасному графічному дизайні відкриває широкі можливості для створення художньо виразних та змістовних композицій. Звернення до культурної спадщини та традиційної символіки дозволяє не лише зберігати національні образи, але й переосмислювати їх у контексті сучасної візуальної культури. Особливо актуальним це є у дизайні подарункової продукції, де символічні та містичні мотиви можуть слугувати основою для створення тематичних ілюстративних серій.

Висновки до розділу 1

У першому розділі досліджено історичні, культурні та теоретичні засади формування подарункових листівок як об'єкта графічного дизайну.

Встановлено, що розвиток карткових друкованих видань безпосередньо пов'язаний із еволюцією поліграфічних технологій та візуальної культури, що зумовило появу нових форм графічної комунікації. У результаті аналізу визначено, що поштівка та листівка, маючи спільне походження, виконують різні функції: поштівка історично сформувалася як засіб поштової комунікації, тоді як листівка набула ознак самостійного художньо-дизайнерського об'єкта.

У процесі дослідження символіки пір року в українській міфології та фольклорній традиції встановлено, що природний цикл відіграє ключову роль у формуванні світоглядних уявлень та системи символів. Образи сезонів і пов'язані з ними міфологічні персонажі утворюють цілісну знакову систему, яка відображає ідею циклічності буття та взаємозв'язку людини з природним середовищем. З'ясовано, що ці образи мають виразний художній потенціал і можуть виступати основою для формування візуальних концепцій у сучасному графічному дизайні.

Аналіз використання містичних і символічних мотивів у сучасному графічному дизайні та подарунковій продукції показав, що звернення до архетипних образів і культурної спадщини є актуальною тенденцією. Водночас виявлено, що у багатьох випадках використання таких мотивів має фрагментарний або декоративний характер, без глибокого змістового опрацювання. Це зумовлює необхідність системного підходу до інтерпретації міфологічних образів у дизайнерській практиці.

Таким чином, результати проведеного дослідження підтверджують доцільність використання символіки пір року та міфологічних образів української культури як концептуальної основи для розробки комплексу подарункових листівок. Виявлені закономірності та теоретичні положення створюють підґрунтя для подальшого передпроектного аналізу та формування художньо-образної концепції дизайн-проекту.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ

2.1 Аналіз аналогів та сучасних дизайнерських рішень у сфері подарункових листівок

Передпроектний аналіз є важливим етапом розробки дизайнерського продукту, оскільки дозволяє визначити актуальні тенденції, виявити особливості існуючих рішень та сформувану обґрунтовану концепцію майбутнього проєкту. У контексті створення комплексу подарункових листівок особливого значення набуває дослідження сучасних аналогів, які відображають підходи до використання ілюстрації, композиції, кольору та символічного наповнення візуальних образів.

Сучасні подарункові листівки характеризуються різноманітністю стилістичних рішень та художніх підходів. Однією з помітних тенденцій є використання авторської ілюстрації, що дозволяє створювати унікальні візуальні образи та формувати індивідуальний стиль продукції. Як зазначає Zeegen L. у праці «Fifty Years of Illustration», сучасна ілюстрація тяжіє до поєднання традиційних художніх мотивів із новими графічними засобами, що сприяє формуванню виразних і впізнаваних образів [42, с. 102–105].

У сучасній подарунковій продукції також спостерігається активне використання тематичних серій листівок, об'єднаних спільною ідеєю або сюжетом. Такі серії можуть базуватися на природних мотивах, святковій тематиці, культурній символіці або авторських художніх концепціях. Важливу роль у таких проєктах відіграє цілісність візуальної мови, що досягається за рахунок єдності композиційних рішень, колірної гами та стилістики зображень. Як зазначає Landa R. у праці «Graphic Design Solutions», ефективний дизайн серійної продукції передбачає узгодженість усіх візуальних елементів, що забезпечує цілісне сприйняття проєкту [28, с. 120–123].

Окрему групу сучасних аналогів становлять листівки, що використовують елементи народної культури та міфології. У таких роботах

часто застосовуються стилізовані рослинні орнаменти, образи природи, символічні персонажі або декоративні композиції, натхненні фольклором.

Рис. 2.1 Чорнобог [46].

Рис. 2.2 Перун [47].

Рис. 2.3 Перун, війський вигляд [48].

У межах передпроектного аналізу особливу увагу доцільно приділити сучасним прикладам інтерпретації міфологічної тематики у графічному дизайні, зокрема серії постерів Дена Гартмана (рис. 2.1 – рис. 2.3), яка репрезентує актуальні підходи до візуалізації образів слов'янського пантеону. Використання персонажів Чорнобога та Перуна відображає традиційну систему світоглядних уявлень про дуальність світобудови та взаємодію протилежних начал. Як зазначає В. Войтович у праці «Українська міфологія», система язичницьких божеств формує узагальнену модель природного порядку та його циклічності [1, с. 34–36]. Водночас, за спостереженням Н. Кононенко, міфологічні образи зберігають свою символічну функцію у фольклорній традиції, трансформуючись у культурні коди [5, с. 58–60].

Композиційно серія постерів характеризується використанням площинної стилізації, геометризації форм та чіткої ієрархії елементів. Подібні принципи відповідають сучасним підходам до графічного дизайну, де композиція виступає засобом організації візуального повідомлення. Як зазначають Lupton. E і Phillips. J. C (Graphic Design: The New Basics), взаємодія масштабу, контрасту і ритму формує цілісне сприйняття зображення [30, с. 24–30]. Водночас, за визначенням Landa. R (Graphic Design Solutions), композиційна структура визначає логіку візуальної комунікації та спрямовує увагу глядача [28].

Образ Чорнобога (рис. 2.1) вирішено через узагальнену, масивну форму та контрастну колористичну гаму, де домінують темні та червоні відтінки. Таке поєднання кольорів формує асоціації з потойбічним світом і хаотичними силами. Відповідно до досліджень Resnick. E (The Designer's Dictionary of Color), колір у графічному дизайні виступає інструментом емоційного та символічного впливу [38]. Водночас замкнена форма силуету створює відчуття статичності та внутрішньої напруги, що підсилює характер персонажа. Орнаментальні елементи, інтегровані у композицію, формують ритм і підкреслюють зв'язок із традиційною

культурою, де, за спостереженням О. Ковальчук, орнамент виконує світоглядну функцію [4, с. 167–170].

Другий постер, присвячений Перуну (рис. 2.2), відзначається більш динамічною композицією. Використання діагональних ліній та контрастних форм створює відчуття руху та енергії. Центральний елемент — блискавка — виступає не лише атрибутом персонажа, але й композиційною віссю, яка організовує простір зображення. Подібні прийоми відповідають принципам візуальної організації, описаним Kress. G i van Leeuwen. T (Reading Images: The Grammar of Visual Design), де лінійні елементи визначають напрям сприйняття та динаміку композиції [27]. Використання солярних символів підсилює змістовне навантаження образу, що корелює з традиційною символікою сонця як джерела життєвої сили [4, с. 154–157].

Третій постер (рис. 2.3) представляє Перуна у воїнській інтерпретації, де акцент зміщується на стабільність і силу. На відміну від попереднього зображення, композиція є більш врівноваженою та симетричною, що створює відчуття контролю і стійкості. Важливим символом виступає дуб, який у традиційній культурі асоціюється з могутністю і довговічністю. Як зазначає С. Макарчук, природні образи у народній культурі виконують функцію узагальнення життєвих процесів і цінностей [6]. Подібна інтерпретація підсилює героїчний характер образу.

Загалом серія постерів характеризується високим рівнем стилізації, що проявляється у спрощенні форм, декоративності та узагальненості образів. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям ілюстрації, де важливу роль відіграє символізація та візуальне узагальнення. Як зазначає Wells. P (Illustration and Visual Narrative), ілюстрація здатна передавати складні культурні смисли через систему образів [40]. Водночас, за твердженням Barnard. M (Graphic Design as Communication), графічний дизайн функціонує як форма комунікації, у якій візуальні елементи виступають носіями значень [14].

Отже, аналіз серії постерів Дена Гартмана свідчить про те, що сучасний графічний дизайн активно використовує міфологічні образи як основу формування художньої концепції. Поєднання традиційної символіки та сучасних композиційних засобів дозволяє створювати візуально цілісні образи, що зберігають культурну ідентичність і водночас відповідають актуальним дизайнерським підходам.

Рис. 2.4 Вій [49].

Рис. 2.5 Ярило [50].

Рис. 2.6 Мара (Морена) [51].

Розширюючи аналіз серії постерів Дена Гартмана, доцільно також розглянути інші образи, представлені у цій візуальній системі, зокрема персонажів Вія, Ярила та Мару (рис. 2.4 – рис. 2.6). Їх включення дозволяє глибше простежити принципи формування художньої мови серії та виявити закономірності трансформації міфологічних образів у сучасному графічному дизайні.

Постер із зображенням Вія (рис. 2.4) демонструє принципово інший підхід до формотворення порівняно з образами Перуна та Чорнобога. Композиція вибудовується за рахунок жорсткої вертикальної домінанти, де центральна фігура займає майже весь формат і фактично витісняє простір навколо себе. Така побудова створює ефект візуального тиску та підкреслює ієрархічну перевагу персонажа. Масштабування образу у поєднанні з деталізованими, але графічно спрощеними другорядними елементами (скелети) формує контраст, що підсилює семантику страху і підпорядкованості.

Формально образ Вія вирішено через гіперболізацію окремих елементів — передусім обличчя та повік, що стають ключовими смисловими акцентами. Такий прийом відповідає принципам символічного узагальнення у графічній ілюстрації, де окремі деталі набувають домінантного значення (Male. A [31]). Водночас обмежена, затемнена кольорова гама створює атмосферу замкненого простору, що асоціюється з підземним світом і станом позачасовості. На відміну від динамічних композицій Перуна, тут рух майже відсутній — зображення працює через статичність і масивність.

Образ Ярила (рис. 2.5), навпаки, будується на протилежних принципах. Композиція є відкритою, динамічною і спрямованою назовні. Центральна фігура не замкнена у межах форми, а взаємодіє з простором через рух і напрям ліній. Важливу роль відіграє солярний знак, який виступає одночасно символічним і композиційним центром. Радіальна структура цього елемента формує ритм і організовує простір навколо персонажа.

Динаміка досягається за рахунок діагональних напрямів і жесту руки, що підсилює ефект розгортання енергії. Подібні прийоми відповідають принципам візуальної організації, де напрям ліній визначає характер руху в композиції (Kress. G, van Leeuwen. T [27]). Колористично постер вирішено у світлій, теплій гамі, що створює асоціації з сонячною енергією, життям і відродженням. У цьому випадку колір виступає не лише естетичним, а й семантичним елементом (Resnick. E [38]).

Постер із зображенням Мари (рис. 2.6) займає проміжне положення між двома попередніми за характером композиції. З одного боку, тут зберігається статичність, притаманна образу Вія, з іншого — форма є більш витонченою та пластичною. Фігура витягнута, ритмічна, з чітко окресленими лініями, що створює відчуття холодної впорядкованості.

Колористика побудована на поєднанні холодних синіх і білих тонів, які формують атмосферу зимового простору. Такий вибір кольору

відповідає символіці згасання і завершення природного циклу. Важливу роль відіграє образ ворона, який вводить додатковий семантичний рівень, пов'язаний із темою смерті та переходу. Орнамент у цій роботі набуває більш геометризованого і «кристалічного» характеру, що підсилює відчуття холоду і структурованості.

Якщо розглядати ці постери у взаємозв'язку, можна простежити чітку систему відповідностей між формою, кольором і змістом. Кожен образ має власну візуальну логіку:

Вій — масивність, темрява, статичність

Ярило — динаміка, світло, експансія

Мара — рівновага, холод, завершення

Подібна системність свідчить про цілісність художньої концепції серії, де візуальні засоби підпорядковані передачі міфологічного змісту. Це узгоджується з підходом до графічного дизайну як системи візуальної комунікації (Barnard. М [14]), у якій кожен елемент виконує знакову функцію.

Таким чином, розширений аналіз серії постерів Дена Гартмана дозволяє виявити глибоку взаємодію між традиційною символікою та сучасними графічними засобами. Використання контрасту форм, кольорових рішень і композиційних структур забезпечує не лише естетичну виразність, але й концептуальну цілісність серії, що є важливим орієнтиром для розробки власного дизайн-проєкту.

Окремої уваги заслуговує використання кольору як одного з ключових засобів формування образу в сучасних листівках. Колір виконує не лише естетичну функцію, але й впливає на емоційне сприйняття композиції, підсилюючи її символічне значення. У сучасній дизайнерській практиці часто застосовуються обмежені колірні палітри, що сприяє створенню цілісного і гармонійного візуального образу.

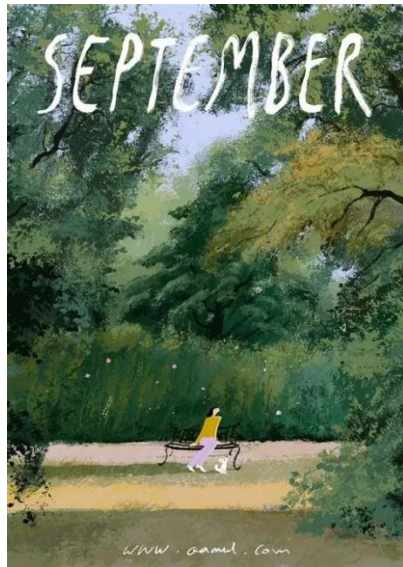

Рис. 2.7 September(Вересень) [52].

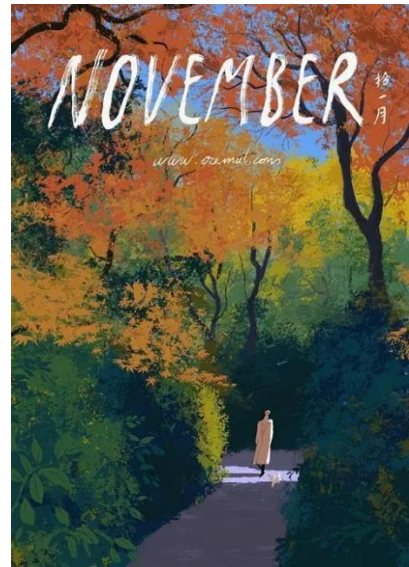

Рис 2.8 November (Листопад) [53].

У межах аналізу сучасних дизайнерських рішень доцільно розглянути серію ілюстрацій «Мандрівка порами року» художника Оамула Лу (рис. 2.7 – 2.12), яка демонструє інший підхід до візуалізації сезонної тематики порівняно з міфологічно-символічними роботами Дена Гартмана. Якщо у попередньому прикладі основою художньої концепції виступають архетипні образи та язичницька символіка, то у творчості Оамула Лу головна увага зосереджується на атмосфері повсякденного життя, емоційному сприйнятті природи та взаємодії людини із середовищем. Ілюстрації художника вирізняються м'якою колористикою, ліричністю композицій та особливою увагою до стану простору, завдяки чому сезонні зміни передаються не через прямі символи, а через настрій, світло, колір і характер природного оточення.

Осінній цикл серії представлений ілюстраціями «September» та «November» (рис. 2.7 – 2.8). У роботі «September» художник використовує відкриту горизонтальну композицію, у якій домінує природне середовище. Фігура людини розташована майже на межі простору і є значно меншою за навколишній ландшафт, що створює ефект занурення у природу. Велика кількість рослинності, м'які зелені й жовтуваті відтінки формують відчуття ранньої осені, коли природа ще зберігає літню теплоту, але поступово

переходить у стан сезонних змін. Людина у композиції не домінує над середовищем, а існує як його органічна частина, що підсилює ідею гармонійного співіснування з природою.

У роботі «November» настрої осені суттєво змінюється. Композиція стає більш глибокою та просторово складною: доріжка, що веде у глибину зображення, створює ефект поступового руху і переходу. Колористика насичується теплими помаранчевими, золотистими та червоними відтінками, які асоціюються із завершенням природного циклу. Водночас густе заповнення простору деревами та листям створює відчуття щільності й певної замкненості середовища. Подібне композиційне рішення формує атмосферу зрілості та спокою, характерну для пізньої осені. Важливо, що сезонність у цій роботі передається не через прямі символи, а через стан простору, зміну кольору та характер освітлення.

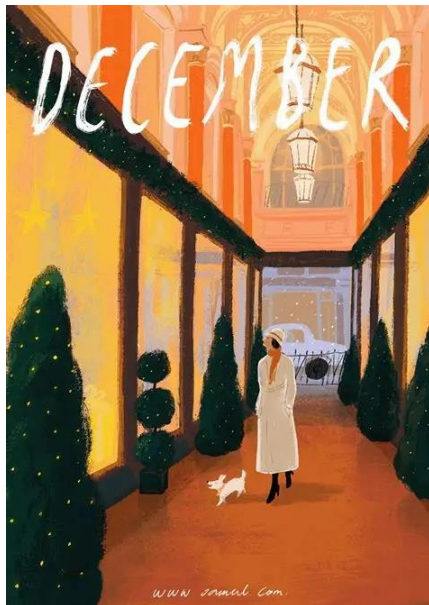

Рис.2.9 December (Грудень) [54].

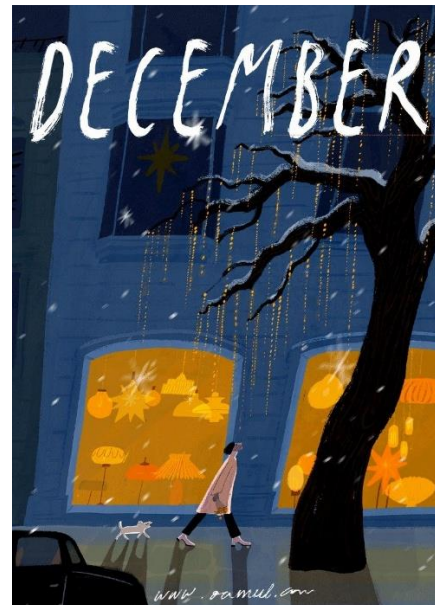

Рис.2.10 December (Грудень) [55].

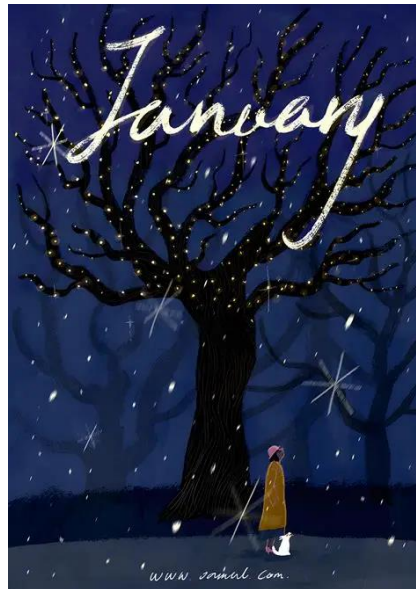

Рис.2.11 January (Січень) [56].

Зимовий цикл представлений роботами «December» та «January» (рис. 2.9 – 2.11). В ілюстрації «December» художник вибудовує композицію на контрасті теплого внутрішнього простору та холодного зовнішнього середовища. Центральним елементом виступає будинок із освітленими вікнами, який стає головним джерелом світла у композиції. Навколишній простір вирішено у холодних синьо-фіолетових відтінках, що створює відчуття зимової тиші та вечірнього спокою. Контраст між теплим жовтим світлом і холодною палітрою навколишнього середовища формує емоційний образ затишку та захищеності. Важливу роль у роботі відіграє також масштаб: будинок є невеликим порівняно з великим простором засніженого ландшафту, що підкреслює домінування природи навіть у межах урбанізованого середовища.

У роботі «January» композиція стає більш мінімалістичною та символічною. Центральним елементом виступає велике дерево, яке домінує над простором і фактично визначає структуру всієї композиції. Його темний силует контрастує зі світлим зимовим фоном, а дрібні світлові елементи створюють відчуття прихованого внутрішнього життя навіть у період зимового завмирання природи. Людська фігура у цій ілюстрації майже втрачає значення композиційного центру, поступаючись роллю

природному образу. Завдяки цьому художник формує відчуття спокою, тиші та тимчасової зупинки природного циклу.

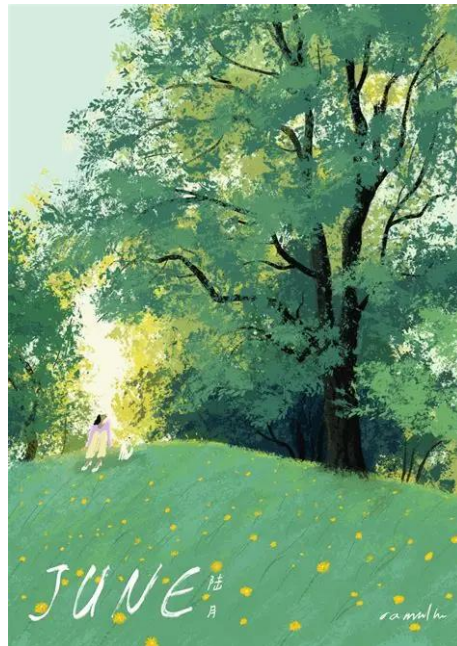

Рис. 2.12 June (Червень) [57].

Весняно-літній період у серії представлений ілюстрацією «June» (рис. 2.11), яка суттєво відрізняється від зимових композицій за характером простору та колористикою. Художник використовує світлу й відкриту композицію, побудовану на м'яких природних формах і великій кількості світла. Домінування зелених відтінків створює асоціації з активним ростом, розвитком і відновленням природи. Простір у цій роботі є значно менш замкненим: пагорби, небо та рослинність формують відчуття свободи й відкритості середовища.

Важливо, що у весняно-літній композиції людина і тварина взаємодіють із простором активніше, ніж у попередніх роботах. Якщо в осінніх і зимових ілюстраціях персонажі переважно спостерігають або перебувають у стані спокою, то тут вони рухаються, що підсилює відчуття життєвої енергії та оновлення. Світло у цій роботі виконує не лише декоративну, але й емоційну функцію: воно об'єднує всі елементи композиції та формує атмосферу легкості.

Аналіз серії «Мандрівка порами року» дозволяє визначити основні художні принципи, які використовує Оамул Лу для передачі сезонних змін. Насамперед це зміна колористики відповідно до емоційного характеру кожної пори року: теплі й насичені відтінки осені, холодна стримана палітра зими та світлі природні кольори весняно-літнього циклу. Важливу роль відіграє також організація простору: кожна пора року має власний тип композиції, що формує відповідний емоційний стан. Осінні сцени характеризуються зануренням у середовище та глибиною простору, зимові — статичністю й контрастом світла, а весняно-літні — відкритістю та просторовою свободою.

Рис.2.13. Натаса Ілінчіч «Баба Яга» [58].

У контексті сучасного переосмислення слов'янської міфології увагу привертають роботи сербської художниці Натаси Ілінчіч (рис.2.13. – рис.2.15), у яких фольклорні персонажі інтерпретуються через декоративну графіку, атмосферний простір та символічну образність. На відміну від багатьох сучасних ілюстрацій, орієнтованих переважно на видовищність або фентезі-естетику, роботи художниці вирізняються стриманою колористикою, емоційною зосередженістю та тісним зв'язком персонажа із природним середовищем. У її композиціях міфологічний образ виступає не

лише сюжетним елементом, а й носієм певного емоційного стану, що формується через ритм ліній, організацію простору та взаємодію декоративних деталей.

Особливо показовою є ілюстрація із образом Баби Яги (рис.2.13), де важливу роль відіграє не лише сам персонаж, а й структура навколишнього простору. Композиція побудована за принципом своєрідного «візуального порталу»: центральна частина із туманним пейзажем оточена декоративною дерев'яною рамою, вкритою різьбленими орнаментальними мотивами. Подібне композиційне рішення створює ефект переходу між реальним і міфологічним світом. Простір пейзажу вирішений у приглушеній сіро-коричневій гамі, що підсилює атмосферу ізоляваності та містичності. Сам образ Баби Яги є відносно невеликим щодо масштабу середовища, через що персонаж сприймається як частина природного простору, а не домінантний центр композиції. Значну роль у формуванні настрою відіграють вертикальні ритми дерев, туман та м'яка тональна градація кольору, які створюють відчуття спокою й прихованої тривожності одночасно. Подібний підхід до організації середовища демонструє важливість атмосфери як засобу емоційної комунікації у сучасній ілюстрації [29; 45].

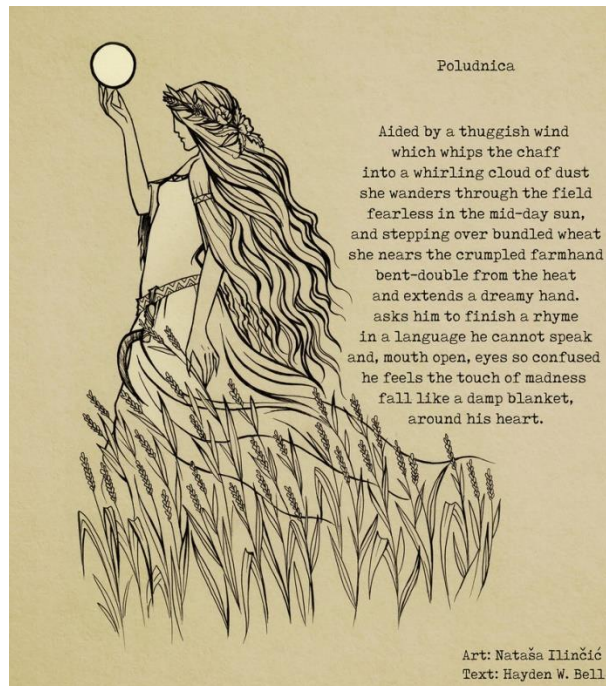

Рис.2.14. Наташа Ілінчіч «Полудниця» [59].

Не менш показовою є робота із образом Полудниці (рис.2.14), виконана у значно більш лаконічній графічній манері. На відміну від багатошарової композиції Баби Яги, тут художниця використовує мінімалістичне лінійне зображення, побудоване на ритмі плавних контурів та вертикалей колосся. Образ Полудниці вирішується через витягнутий силует, довге хвилясте волосся та спокійну статичну позу, що формує майже сакральний характер персонажа. Водночас композиція не виглядає статичною через ритмічний рух ліній та асиметричну побудову простору. Важливу роль відіграє поєднання людського образу із природною символікою поля, що підсилює зв'язок персонажа зі стихією спеки, жнив та літнього сонця. Подібна стилізація демонструє характерний для сучасної декоративної графіки принцип узагальнення форми, при якому емоційний образ формується не через деталізацію, а через ритм, силует і композиційну пластичність [31; 33].

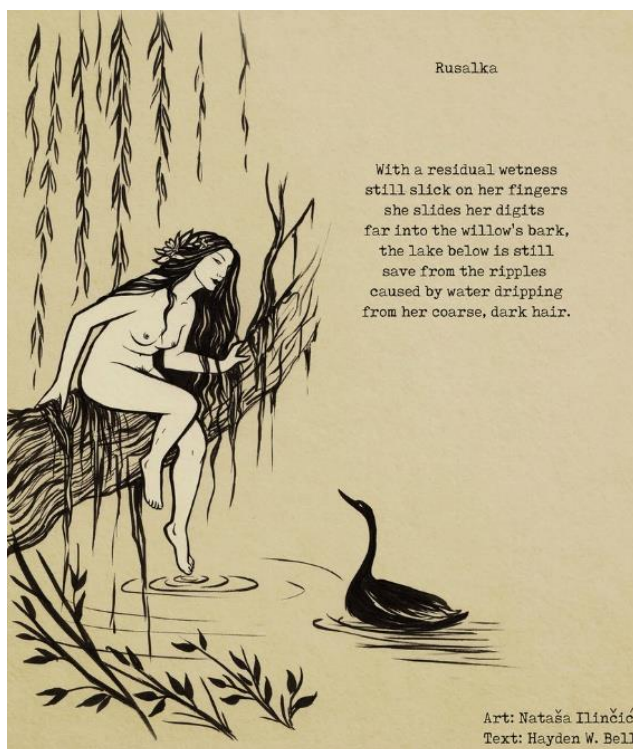

Рис.2.15. Натаса Ілінчіч «Русалка» [60].

Ілюстрація «Русалка» (рис.2.15) побудована за схожим принципом лаконічної графічної стилізації, проте має інший емоційний характер. Якщо Полудниця асоціюється із сухим спекотним простором поля, то образ Русалки повністю інтегрований у водне середовище. Композиція вирішується через плавні органічні лінії, що поєднують фігуру персонажа з формами дерева, води та рослинності. Значну роль у створенні атмосфери відіграє контраст темної графічної лінії та світлого фону, завдяки чому ілюстрація набуває відчуття тиші та візуальної легкості. Важливо, що персонаж не має агресивного або демонічного трактування — навпаки, Русалка постає як меланхолійний і майже медитативний образ, тісно пов'язаний із природним середовищем. Подібний підхід до інтерпретації фольклорних персонажів демонструє тенденцію сучасної ілюстрації до психологізації та емоційного переосмислення міфологічних архетипів [30].

Рис.2.16. Альфонс Муха «The Seasons» 1896 р. [61].

Важливим прикладом серійної декоративної ілюстрації, побудованої на персоніфікації сезонних образів, є цикл «The Seasons» Альфонса Мухи (рис.2.16). Серія стала одним із характерних зразків стилю ар-нуво, у якому природні мотиви, декоративний ритм та жіночий образ формують єдину художню систему. Попри відсутність прямої міфологічної тематики, роботи Мухи мають виразну символічну природу та демонструють принципи візуальної організації, близькі до концепції сучасних тематичних серій. У межах циклу кожна пора року інтерпретується через окремий антропоморфний образ, що передає не буквальный природний стан, а певний емоційний настрій та асоціативний характер сезону.

Композиції серії побудовані за подібною структурою: центральне місце займає жіноча постать, оточена декоративним природним середовищем. Такий підхід забезпечує цілісність циклу та створює впізнавану візуальну систему. У роботах відсутня активна сюжетна дія — основна увага зосереджується на атмосфері, пластиці фігури та взаємодії персонажа із середовищем. Подібний принцип організації композиції є характерним для декоративної графіки кінця XIX — початку XX століття, у якій важливу роль відіграють ритм ліній, орнаментальність і стилізація природних форм [14].

Особливого значення у серії набуває колористичне рішення. Для кожної пори року Муха використовує окрему палітру, що підсилює емоційне сприйняття композиції. Весна вирішується через світлі зеленуваті й рожеві відтінки, літо — через теплі золотисті кольори, осінь — через насичені помаранчеві та коричневі тони, а зима — через холодну блакитно-сіру гаму. Колір у даному випадку виступає не лише декоративним елементом, а засобом створення психологічного стану та візуальної асоціації із сезоном. Подібний принцип використання кольору як емоційного інструмента характерний і для сучасного графічного дизайну [20; 29].

Важливим аспектом серії є органічне поєднання людського образу та природного середовища. Рослинні елементи, квіти, гілки та декоративні лінії не функціонують як окремий фон, а стають продовженням пластики персонажа. Волосся, тканини та рослинні форми підпорядковуються спільному ритму, що створює відчуття гармонійності та декоративної цілісності композиції. Саме ця взаємодія персонажа і середовища стала одним із ключових принципів стилю ар-нуво та суттєво вплинула на подальший розвиток декоративної ілюстрації [31].

Серія «Flower Fairies» Сіслі Мері Баркер є одним із найбільш характерних прикладів поєднання природної тематики, декоративної ілюстрації та антропоморфної образності у мистецтві першої половини ХХ століття. Художниця створює цілісну систему персонажів, у якій кожна фея асоціюється з конкретною рослиною та певним сезонним станом природи. Через це образи сприймаються не лише як казкові істоти, а як персоніфікації сезонного циклу. Важливою особливістю серії є поєднання ботанічної уважності до деталей із м'якою романтизованою стилізацією, що формує атмосферу казковості та природної гармонії.

Рис. 2.17 Весняна фея «The Willow-Catkin Fairy» [62].

Весняний образ у роботі «The Willow-Catkin Fairy» вирішений через асоціацію з раннім пробудженням природи. Композиція побудована навколо вертикальної гілки верби із пухнастими котиками — одного з найбільш упізнаваних символів весни. Фігура маленької феї взаємодіє з рослиною як із частиною власного середовища, що створює відчуття єдності персонажа й природи. Колористика композиції складається зі світлих сіро-блакитних, жовтих і м'яких зелених відтінків, завдяки чому ілюстрація сприймається легкою та повітряною. Художниця уникає складного фону, концентруючи увагу на символічному образі весняного оновлення. Водночас прозорі крила персонажа та м'які акварельні переходи підсилюють відчуття крихкості й нестійкості ранньої весни.

Рис.2.18 Літня фея «The Greater Knapweed Fairy» [63].

Літній образ у роботі «The Greater Knapweed Fairy» має зовсім інший емоційний характер. Якщо весняна ілюстрація побудована на легкості й стриманості, то літня композиція насичена кольором і декоративною активністю. Центральний персонаж зображений поруч із волошкоподібною квіткою, яка стає головним пластичним акцентом композиції. Домінування фіолетових, рожевих і зелених тонів створює відчуття зрілості природи та її максимальної життєвої сили. На відміну від весняної феї, літній персонаж упевненіше взаємодіє з простором і дивиться безпосередньо на глядача, що формує активніший емоційний контакт. Значну роль відіграє фактура акварельного мазка, завдяки якій рослинні елементи набувають живої органічності. У композиції відчувається характерна для літнього періоду густота рослинного середовища та декоративна пишність природних форм.

Рис. 2.19 Осіння фея «The Beechnut Fairy» [64].

Осінній образ у комплексі «The Beechnut Fairy» побудований на теплій золотисто-коричневій гамі та символіці плодів бука. На відміну від попередніх композицій, тут природа вже не асоціюється із ростом чи цвітінням, а переходить у стан зрілості та завершення циклу. Персонаж сидить на гілці серед осіннього листя й тримає плоди, що підкреслює тему врожаю та накопичення. Колористика ілюстрації складається з охристих, помаранчевих, коричневих і приглушено-червоних відтінків, завдяки чому створюється атмосфера осіннього тепла. Водночас у композиції з'являється відчуття спокою та певної меланхолійності. Художниця використовує листя не лише як декоративний елемент, а як засіб передачі сезонного стану природи. Осінь тут постає не як занепад, а як етап природної зрілості та гармонійного завершення циклу.

Зимовий образ у роботі «The Yew Fairy» вирізняється найбільш стриманою й холодною атмосферою серед усіх розглянутих ілюстрацій. Композиція побудована навколо темних гілок тиса з червоними ягодами, які створюють сильний контраст із блідим фоном. Якщо у весняних і літніх

роботах простір здається відкритим і світлим, то зимова ілюстрація формує камерний і майже мовчазний настрій. Колористика базується на поєднанні сіро-зелених, темно-зелених, рожевих і холодних білих тонів. Червоні ягоди стають головними акцентами композиції та символізують збереження життя посеред зимового спокою. Персонаж виглядає більш замкненим і статичним, що відповідає загальному емоційному характеру зимового сезону. Водночас тонкі акварельні переходи та делікатна робота з контуром не створюють відчуття суворості, а зберігають характерну для автора м'якість і казковість образу.

Рис.2.20 Зимова фея «The Yew Fairy» [65].

Аналіз серії «Flower Fairies» є важливим для авторського проєкту «Містичні пори року» насамперед через принцип сезонної персоніфікації. Сіслі Мері Баркер демонструє, як через антропоморфний образ, колір, рослинну символіку та декоративні деталі можна передати емоційний характер кожної пори року. Водночас у власному проєкті цей підхід трансформується через звернення до української міфології, народної

символіки та орнаментальних мотивів. Якщо у Баркер сезонність передається переважно через рослинні асоціації та казкові образи природи, то у серії «Містичні пори року» вона поєднується з міфологічними персонажами та культурною символікою, що формує глибший національно-культурний контекст.

Аналіз серій ілюстрацій Дена Гартмана, Оамула Лу, Натаси Ілінчіч, Альфонса Мухи та Сіслі Мері Баркер дозволив визначити основні художньо-образні, композиційні та стилістичні принципи, які стали основою для формування авторської серії листівок «Містичні пори року». Кожен із розглянутих аналогів демонструє різні підходи до інтерпретації сезонної тематики, природних образів та фольклорних мотивів, що дало змогу комплексно дослідити можливості поєднання міфологічної символіки й сучасної графічної стилізації.

Аналіз серій ілюстрацій Дена Гартмана, Оамула Лу, Натаси Ілінчіч, Альфонса Мухи та Сіслі Мері Баркер дозволив визначити основні художньо-образні та композиційні принципи, що стали важливими для формування авторської серії листівок «Містичні пори року». Кожен із розглянутих аналогів демонструє різні підходи до інтерпретації сезонної тематики, природної символіки та фольклорної образності, що дало змогу комплексно дослідити можливості поєднання міфологічних мотивів із сучасною графічною стилізацією.

У роботах Дена Гартмана особливу увагу привертає декоративна площинність композицій, активне використання орнаменту та виразна стилізація слов'янських міфологічних персонажів. Художник формує цілісне візуальне середовище, у якому персонаж, символічні елементи та фон функціонують як єдина система. Для авторського проекту важливим став принцип інтеграції фольклорного образу у декоративну композицію, а також використання орнаменту як ритмічного й смислового елемента, що допомагає об'єднати окремі ілюстрації у цілісну серію.

Серія Оамула Лу продемонструвала можливість передачі сезонної тематики через атмосферність середовища, колористику та емоційний стан простору. У цих роботах пора року розкривається не через прямі символи, а через освітлення, природні стани, взаємодію людини з пейзажем і загальний настрій композиції. Саме тому для авторської серії важливим став принцип створення емоційної асоціації із сезоном через середовище, колір і природний простір, що дозволило сформуванню індивідуальний настроїв кожної листівки при збереженні цілісності всього циклу.

Ілюстрації Натали Ілінчич стали важливими з точки зору сучасної інтерпретації слов'янського фольклору та містичної образності. Художниця створює атмосферні композиції, у яких персонажі органічно інтегруються у природне середовище через приглушену колористику, декоративні деталі та складну організацію простору. Важливим для авторського проекту став принцип поєднання містичного настрою із декоративною графікою, а також трактування персонажа не як буквального фольклорного героя, а як носія певного природного чи емоційного стану.

Важливим прикладом побудови цілісної сезонної серії став цикл «The Seasons» Альфонса Мухи, у якому пори року інтерпретуються через алегоричні антропоморфні образи. Художник використовує плавні лінії, рослинні мотиви та декоративну організацію площини для створення гармонійної системи композицій. Для авторської серії цей підхід став важливим у побудові сезонної персоніфікації, де кожна пора року має власний емоційний характер, колористичне вирішення та символічні елементи. Крім того, творчість Мухи продемонструвала значення декоративної рамки та орнаментальної структури у формуванні візуальної єдності серії.

Роботи Сіслі Мері Баркер стали важливими прикладами поєднання антропоморфного персонажа з природною символікою рослинного світу. Художниця демонструє, як через дрібні деталі, рослинні мотиви та м'яку акварельну стилістику можна створити образ певного сезонного стану. Для

авторського проєкту цей принцип став важливим у формуванні взаємозв'язку між персонажем, природними елементами та емоційною атмосферою композиції. Водночас у власній серії рослинна символіка поєднується з українською міфологією та елементами народного декоративного мистецтва, що формує більш виражений культурний контекст.

Проведений аналіз показав, що у сучасній та класичній ілюстрації існує значна кількість творів, присвячених або сезонній тематиці, або слов'янській міфології окремо. Проте поєднання української язичницької символіки, образів пір року, декоративної народної орнаментики та формату комплексу подарункових листівок практично відсутнє. Саме тому авторська серія «Містичні пори року» спрямована на створення цілісного візуального продукту, у якому сезонні образи інтерпретуються через українську міфологічну традицію, атмосферність природного середовища та сучасну декоративну графіку.

Таким чином, результати аналізу аналогів стали основою для формування художньо-образної концепції проєкту, визначення стилістичних, композиційних та колористичних рішень майбутньої серії листівок.

2.2 Формування художньо-образної концепції комплексу подарункових листівок

Художньо-образна концепція комплексу подарункових листівок «Містичні пори року» формується на основі поєднання української міфологічної символіки, сезонних природних образів та сучасної декоративної ілюстрації. Основною ідеєю проєкту є створення серії листівок, у якій кожна пора року інтерпретується через персоніфікований образ, пов'язаний із фольклорними уявленнями про природний цикл, зміну станів природи та емоційне сприйняття часу. Подібний підхід відповідає тенденціям сучасного графічного дизайну, у межах яких візуальний образ

розглядається не лише як декоративний елемент, але і як носій культурного змісту та емоційної комунікації [14; 28].

Концепція проєкту значною мірою ґрунтується на дослідженні української міфології та народної символіки. У працях Войтовича В. та Кононенко Н. природні явища розглядаються як важливий елемент традиційного світогляду, де зміна сезонів пов'язується з уявленнями про циклічність часу, життя та оновлення [1; 5]. Саме тому у проєкті пори року трактуються не як буквальні природні стани, а як окремі емоційно-символічні образи, пов'язані з певними архетипними характеристиками. Використання міфологічних мотивів дозволяє надати листівкам глибшого змістового наповнення та сформувати зв'язок між сучасною візуальною мовою і традиційною культурою.

Важливу роль у формуванні художньої концепції відіграє використання антропоморфних персонажів. На відміну від класичного ілюстрування міфологічних сюжетів, у проєкті образи божеств інтерпретуються у стилізованій декоративній манері та виконують насамперед асоціативну функцію. Персонажі не відтворюють канонічних образів слов'янських богів, а передають емоційний характер сезону через пластику форм, позу, колористику та систему символічних деталей. Подібний принцип візуальної інтерпретації міфологічних образів простежується у сучасній ілюстрації та концепт-арті, де архетипний персонаж часто виступає засобом емоційної комунікації [30; 33].

При формуванні візуальної стилістики проєкту враховувалися результати аналізу сучасних аналогів, здійсненого у попередньому підрозділі. Зокрема, у серії постерів Дена Гартмана важливим стало використання декоративної стилізації, площинності та орнаментальної організації композиції, де міфологічний персонаж виступає центральним елементом візуальної структури. Водночас серія «Мандрівка порами року» Оамула Лу продемонструвала можливість передачі сезонного стану через атмосферу середовища, колір і емоційний характер простору. Поєднання

цих підходів стало основою авторської концепції, у якій міфологічна символіка поєднується з атмосферністю сучасної ілюстрації.

Цілісність серії досягається за рахунок єдиної композиційної системи. У кожній листівці центральне місце займає персонаж, тоді як навколишнє середовище формує емоційний та сезонний контекст композиції. Важливим об'єднувальним елементом виступає декоративна рамка, побудована на основі стилізованих мотивів української орнаментики. Ритмічне повторення геометричних елементів створює візуальну впорядкованість серії та підсилює асоціацію з народним декоративним мистецтвом. Подібне використання орнаменту відповідає особливостям традиційної української культури, у якій декоративні знаки виконували не лише естетичну, а й символічну функцію [4; 7].

У стилістичному вирішенні проєкту переважає площинна графіка, узагальнені силуети та чіткий контур, характерні для сучасної цифрової ілюстрації. Такий підхід дозволяє зосередити увагу на декоративності композиції та цілісності форми. Водночас використання текстурованих поверхонь і м'яких колірних переходів допомагає зробити образи більш атмосферними та емоційно виразними. Подібний принцип поєднання декоративності й емоційного візуального середовища розглядається у працях Male. A та Wells. P, присвячених сучасній ілюстрації та візуальному сторітелінгу [31; 45].

Важливою складовою художньо-образної концепції є поєднання декоративної узагальненості з достатнім рівнем деталізації, що дозволяє зберегти виразність образів і водночас уникнути перевантаження композиції. Персонажі серії побудовані на спрощених пластичних формах та чітких силуетах, завдяки чому увага глядача концентрується на загальному емоційному характері композиції. При цьому окремі елементи — орнамент, рослинні мотиви, текстури тканин або символічні знаки — виконують роль акцентів, які підсилюють асоціативність образу та формують його візуальну унікальність. Подібний принцип організації

зображення характерний для сучасної декоративної ілюстрації, де важливу роль відіграє баланс між стилізацією та образною виразністю [31].

Окрему увагу у проєкті приділено взаємодії персонажа та середовища. Природний простір у композиціях не виступає лише фоном, а є важливою частиною художнього образу, що допомагає розкрити емоційний стан сезону. Саме через пейзажні елементи, атмосферні ефекти та рослинні мотиви передається відчуття часу року, його температури, ритму та настрою. Такий підхід дозволяє зробити композиції більш цілісними та сформувати відчуття єдиного візуального світу, у якому персонаж органічно взаємодіє з навколишнім середовищем. Значення середовища як емоційного елемента візуальної комунікації розглядається у працях Lupton. E та Phillips. J [29].

Колористичне рішення серії також підпорядковується концепції сезонного циклу. Для весняних композицій використовуються світлі теплі відтінки жовтого, зеленого та кремового кольорів, що асоціюються з пробудженням природи та станом оновлення. Образ Ярила вирішується через домінування сонячної символіки, рослинних мотивів і відкритого світлого простору, що підсилює відчуття життєвої енергії та розвитку. Натомість зимова композиція, пов'язана з образом Велеса, будується на холодній синьо-фіолетовій палітрі, стриманішому ритмі форм та деталізованому зимовому середовищі, що формує атмосферу тиші, містичності й внутрішнього спокою. Використання кольору як засобу емоційної комунікації є одним із важливих принципів сучасного графічного дизайну та візуальної культури [20; 29].

Художня концепція серії також передбачає поєднання сакральної символіки з більш м'яким і доступним емоційним трактуванням образів. Попри звернення до язичницьких мотивів і міфологічних персонажів, композиції не мають похмурого або агресивного характеру. Навпаки, образи вирішуються через стан спокою, гармонії та внутрішньої зосередженості, що дозволяє адаптувати міфологічну тематику до формату

сучасної подарункової продукції. Завдяки цьому листівки сприймаються не лише як декоративні об'єкти, а як атмосферні візуальні образи, здатні викликати емоційний відгук і асоціації з українською культурною традицією.

Важливим аспектом художньо-образної концепції є також поєднання сучасної графічної стилізації з елементами української культурної традиції. Орнаментальні мотиви, стилізовані рослинні форми, солярні знаки та декоративні елементи одягу не копіюють автентичні зразки народного мистецтва, а переосмислюються відповідно до сучасної візуальної мови. Такий підхід дозволяє уникнути прямої етнографічної стилізації та сформувати більш універсальні образи, здатні поєднати традиційний зміст із сучасною естетикою [8; 34].

Крім естетичної функції, проєкт спрямований на актуалізацію української міфологічної та фольклорної спадщини у сучасному візуальному середовищі. Використання традиційних символів, орнаментальних мотивів і сезонної образності дозволяє інтегрувати елементи народної культури у сучасну графічну мову без прямого копіювання автентичних зразків. У результаті формується авторська інтерпретація традиційної символіки, у якій поєднуються декоративність, емоційність та сучасні принципи ілюстративного дизайну [14; 33].

Отже, художньо-образна концепція комплекту подарункових листівок ґрунтується на синтезі української міфологічної символіки, сезонної образності та сучасної декоративної графіки. Поєднання антропоморфних персонажів, орнаментальних мотивів, символічної колористики та атмосферної ілюстрації дозволяє сформувати цілісну серію, у якій традиційні культурні образи набувають сучасного авторського трактування.

Важливим елементом художньо-образної концепції є побудова візуальної ієрархії композиції. У кожній листівці головний акцент зосереджується на персонажі, однак другорядні елементи — орнамент, природне середовище, символічні деталі та декоративні текстури — також

відіграють суттєву роль у формуванні загального образу. Подібний принцип організації візуального простору розглядається у працях Kress. G та van Leeuwen. T, які зазначають, що значення зображення формується через взаємодію всіх елементів композиції та систему візуальних акцентів [27, с. 46–49]. Саме тому у проєкті особлива увага приділяється співвідношенню центрального образу та навколишнього середовища, що дозволяє зробити композиції більш емоційно цілісними та виразними.

У процесі формування художньої концепції важливим стало також врахування особливостей сприйняття друкованої подарункової продукції. На відміну від плакатної чи цифрової графіки, листівка має камерний формат, орієнтований на більш особисте та емоційне сприйняття. Саме тому композиції проєкту будуються не на надмірній деталізації чи складній сюжетності, а на створенні цілісного настрою та впізнаваного образу. Подібний підхід відповідає принципам сучасного ілюстративного дизайну, де важливу роль відіграє емоційна комунікація між візуальним об'єктом та глядачем [31, с. 72–74]. Завдяки цьому листівки сприймаються не лише як сувенірна продукція, а як невеликі самостійні художні композиції.

Важливу роль у проєкті відіграє й використання декоративної символіки, пов'язаної з українською народною культурою. Орнаментальні мотиви, солярні знаки та стилізовані рослинні елементи допомагають підсилити асоціативність сезонних образів і водночас формують зв'язок із традиційним декоративним мистецтвом. Як зазначає Ковальчук О., народна орнаментика в українській культурі виконує не лише естетичну, а й символічну функцію, пов'язану з уявленнями про природний цикл, захист та гармонію людини з навколишнім світом [4, с. 167–170]. У межах проєкту орнамент використовується не як буквальне цитування автентичних зразків, а як засіб створення цілісної декоративної системи, адаптованої до сучасної графічної стилістики.

Окреме значення у формуванні художньої концепції має ритм композиції та повторюваність окремих візуальних елементів. Повторення

рамки, орнаментальних мотивів, формату композицій та принципів побудови персонажів забезпечує серійність проєкту та формує відчуття візуальної єдності. Подібний принцип серійної організації графічних об'єктів характерний для декоративної ілюстрації та друкованого дизайну, де повторюваність окремих елементів виступає важливим засобом композиційного об'єднання [28, с. 58–61]. Завдяки цьому кожна листівка зберігає індивідуальний характер, але водночас сприймається як частина єдиного художнього циклу.

Крім того, художньо-образна концепція проєкту передбачає поєднання декоративності та сучасної візуальної лаконічності. Попри використання міфологічної символіки, орнаменту та складної атмосферної образності, композиції не перевантажуються надмірною кількістю деталей. Значна частина елементів узагальнюється або стилізується, що дозволяє зробити образи більш цілісними та сучасними. Подібний принцип візуального спрощення є характерним для сучасного графічного дизайну та digital-ілюстрації, де важливе значення має поєднання декоративної виразності із зрозумілістю візуальної форми [14, с. 112–115; 33, с. 355–358].

2.3 Обґрунтування стилістичних, композиційних та колористичних рішень авторської розробки

Стилістичне вирішення комплексу подарункових листівок «Містичні пори року» ґрунтується на поєднанні сучасної декоративної ілюстрації з елементами української міфологічної та орнаментальної традиції. Основою візуальної стилістики проєкту стала площинна графіка, узагальнені форми та декоративне трактування деталей, що дозволяє сформуванню цілісного художнього образу серії. Подібний підхід характерний для сучасної digital-ілюстрації, у якій важливу роль відіграють виразність силуету, ритм композиції та емоційна атмосфера зображення [31, с. 68–72].

У проєкті свідомо відмовлено від надмірного реалізму та етнографічної точності у зображенні міфологічних персонажів. Образи не відтворюють буквальні реконструкції язичницьких божеств, а інтерпретуються у стилізованій декоративній манері. Такий підхід дозволяє адаптувати традиційну символіку до сучасної візуальної мови та зробити композиції більш універсальними для сучасного глядача. Як зазначає Male. A, сучасна ілюстрація часто ґрунтується не на документальній точності, а на створенні емоційного й асоціативного образу через стилізацію форми та атмосфери [31, с. 74–76].

Композиційна структура листівок побудована за принципом домінування центрального персонажа, навколо якого організовується система другорядних елементів. Подібне рішення дозволяє сформувати чіткий композиційний центр і зосередити увагу глядача на емоційному характері образу. Водночас природне середовище, декоративні орнаменти та символічні деталі не виконують лише фонову функцію, а активно беруть участь у формуванні змісту композиції. Значення взаємодії центрального образу та другорядних елементів у візуальній комунікації розглядається у працях Kress. G та van Leeuwen. T, які підкреслюють роль композиційної структури у формуванні смислової цілісності зображення [27, с. 42–47].

Важливу роль у композиційному вирішенні серії відіграє принцип ритму та повторюваності елементів. Повторення орнаментальних мотивів, рамкових конструкцій та загальної побудови композиції забезпечує стилістичну єдність комплексу листівок. Незважаючи на індивідуальний характер кожної ілюстрації, усі композиції мають спільну систему візуальної організації, що дозволяє сприймати серію як єдиний художній цикл. Подібний принцип серійності є характерним для декоративної графіки та друкованого дизайну [28, с. 58–61].

Для побудови орнаментальної системи проєкту використовуються геометризовані мотиви (Рис.2.21 - Рис.2.23), подібні до традиційних українських вишиваних орнаментів, у яких домінують ромби,

хрестоподібні елементи, ламані лінії та ритмічне чергування модулів. Такі орнаменти виконують функцію композиційного обрамлення та створюють декоративний ритм усієї серії. Особливу увагу приділено використанню стрічкових орнаментів, побудованих за принципом повторення симетричних елементів, що підсилює відчуття впорядкованості та циклічності композиції.

Рис.2.21 Українська та білоруська вишивка [66].

Орнаментальні елементи у проєкті виконують не лише декоративну, а й символічну функцію. Для створення рамок і деталей одягу використовуються стилізовані мотиви українського народного мистецтва — геометричні форми, солярні знаки та рослинні орнаменти. Подібні елементи допомагають підсилити зв'язок композицій із національною культурною традицією та формують візуальну цілісність серії. Як зазначає Ковальчук О., орнамент у традиційній українській культурі виступає важливим носієм символічного змісту та відображає уявлення про природний порядок і гармонію світу [4, с. 165–170].

Окреме значення у проєкті мають солярні знаки — символічні зображення сонця, кола та спіралі, що традиційно асоціюються з життєвою енергією, циклічністю часу та безперервністю природного руху. У декоративній системі листівок солярні мотиви використовуються як елементи орнаменту, деталі одягу персонажів та додаткові композиційні акценти. Спіраль як один із найдавніших символів руху та розвитку допомагає підкреслити ідею циклічної зміни пір року, яка є основою концепції серії.

Рис.2.22 Вишивка зверху вниз:

1. Полтава, Чернігів
2. Центральна Україна, Поділля
3. Буковина, Гуцульщина
4. Волинь, Поділля [67].

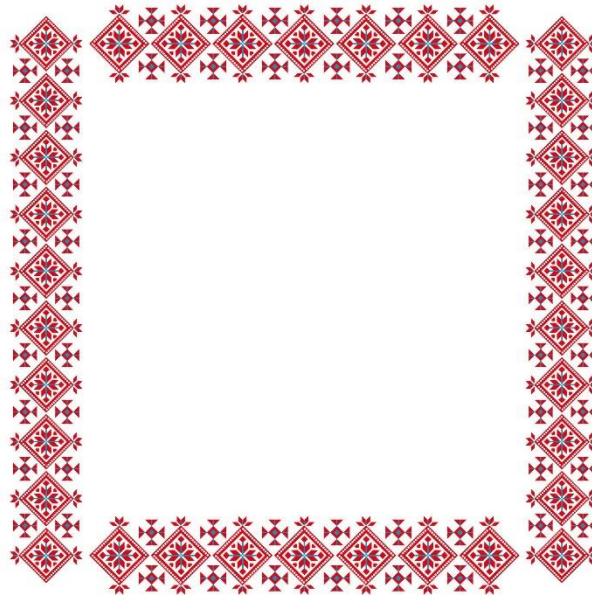

Рис.2.23 Вишивка Полтавської, Чернігівської, Київської областей [68].

Важливу роль у стилістичному вирішенні проєкту відіграють також рослинні орнаменти (Рис.2.24 – Рис.2.25), що використовуються для підсилення зв'язку персонажів із природним середовищем. Стилізовані квіти, листя, гілки та польові рослини інтегруються у композицію як декоративні елементи фону, орнаментальні вставки або частини одягу персонажів. Подібний підхід дозволяє поєднати антропоморфні образи з сезонною символікою та створити більш цілісне емоційне середовище композиції.

Рис.2.24 Рослинний паттерн [69].

Рис.2.25 Стилiзованi рослини [70].

Колористичне рішення серії також підпорядковується ідеї сезонної циклічності та емоційної диференціації образів. Для кожної пори року використовується окрема кольорова гама, що дозволяє передати характерний природний і психологічний стан сезону. Весняні композиції будуються на світлих зелених, жовтих і кремових відтінках, що асоціюються з пробудженням природи та сонячним світлом. Літні образи вирішуються через насичені теплі кольори та глибокі природні тони, які підкреслюють стан розквіту та життєвої енергії. Осіння палітра базується на поєднанні помаранчевих, охристих і коричневих кольорів, тоді як зимові композиції побудовані на холодних синіх, сірих і фіолетових відтінках, що створюють атмосферу спокою та містичності.

Використання кольору у проєкті має не лише декоративне, а й емоційно-комунікативне значення. Через колористику передається настрій композиції, відчуття температури простору та психологічне сприйняття сезону. Як зазначають Lupton. E та Phillips. J, колір у сучасному дизайні є одним із ключових інструментів емоційного впливу та формування

візуальної атмосфери [29, с. 93–97]. Саме тому у проєкті велика увага приділяється гармонії кольорових поєднань та узгодженості палітри всієї серії.

Стилістичні та композиційні рішення проєкту також враховують особливості формату подарункової листівки як друкованого об'єкта. Через невеликий формат композиції повинні залишатися візуально виразними та легко зчитуватися навіть при швидкому сприйнятті. Саме тому у проєкті використовується чіткий силует, узагальнення форм та відмова від надмірної деталізації. Подібний підхід дозволяє забезпечити баланс між декоративністю, функціональністю та емоційною виразністю зображення.

Таким чином, стилістичні, композиційні та колористичні рішення комплексу листівок «Містичні пори року» формуються на основі поєднання сучасної декоративної графіки, української міфологічної символіки та принципів емоційної візуальної комунікації. Використання антропоморфних образів, орнаментальної стилізації, ритмічної композиції та сезонної колористики дозволяє створити цілісну серію, у якій поєднуються декоративність, атмосферність і культурний зміст.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було сформовано художньо-образну концепцію комплексу подарункових листівок «Містичні пори року», визначено основні принципи стилістичного, композиційного та колористичного вирішення серії, а також проаналізовано візуальні аналоги, що стали основою для подальшого проєктування.

У процесі дослідження встановлено, що концепція серії ґрунтується на поєднанні української міфологічної символіки, сезонної тематики та сучасної декоративної ілюстрації. Основою художнього задуму стала ідея циклічності природного часу, інтерпретована через антропоморфні образи персонажів, пов'язаних із різними порами року. Такий підхід дозволив сформувати цілісну систему візуальних образів, у якій кожна листівка має

власний емоційний характер, але водночас залишається частиною єдиної серії.

Проведений аналіз аналогів — робіт Дена Гартмана, Оамула Лу, Натаси Ілінчіч, Альфонса Мухи та Сіслі Мері Баркер — дозволив визначити основні художні принципи, актуальні для створення авторського проєкту. Зокрема, було виявлено значення декоративної площинності композиції, використання орнаментальних мотивів, сезонної колористики, атмосферності середовища та персоніфікації природних станів через антропоморфні образи. Аналіз також показав, що сучасна візуальна культура практично не містить прикладів комплексного поєднання української язичницької символіки, сезонної тематики та формату подарункової листівки у межах єдиної художньої серії.

У ході розробки стилістичного вирішення проєкту визначено, що візуальна мова серії базується на поєднанні площинної декоративної графіки, стилізованого трактування персонажів та використання української орнаментики. Композиційна структура листівок побудована за принципом домінування центрального образу та ритмічної організації декоративних елементів. Орнамент у проєкті виконує не лише естетичну, а й символічну функцію, підсилюючи зв'язок композицій із народною культурною традицією.

Особливу увагу приділено колористичному рішенню серії, яке підпорядковується принципу сезонної диференціації. Для кожної пори року сформовано окрему кольорову гаму, що дозволяє передати відповідний емоційний стан, атмосферу природного середовища та характер персонажа. Завдяки цьому серія набуває не лише декоративної виразності, а й емоційної цілісності.

Таким чином, результати другого розділу стали основою для подальшої практичної реалізації комплексу подарункових листівок «Містичні пори року». Сформована художньо-образна концепція, визначені стилістичні принципи та композиційні рішення забезпечують цілісність

майбутньої серії й дозволяють поєднати елементи української культурної спадщини із сучасними засобами графічного дизайну.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ

3.1 Етапи реалізації комплексу подарункових листівок

Практична реалізація комплексу подарункових листівок «Містичні пори року» здійснювалася поетапно та охоплювала процес формування художньо-образної концепції, створення ескізів, розробку персонажів, побудову композицій, опрацювання орнаментальної системи та підготовку макетів до друку. Послідовність виконання проєкту дозволила забезпечити стилістичну цілісність серії та узгодженість усіх декоративних, композиційних і колористичних елементів.

Першим етапом роботи стало формування загальної концепції серії. На цьому етапі визначалися тематичні та стилістичні особливості майбутнього комплексу листівок. Основою художнього задуму стала ідея поєднання української міфологічної символіки з образами пір року та сучасною декоративною графікою. Важливим завданням було створення не окремих ілюстрацій, а цілісної серії, у якій усі композиції об'єднуються спільною візуальною мовою, орнаментальною системою та принципами колористичного вирішення.

Наступним етапом стало дослідження візуальних аналогів та збір референсного матеріалу. У процесі роботи аналізувалися приклади сучасної та класичної ілюстрації, декоративної графіки, українського народного орнаменту й міфологічної образності. Особлива увага приділялася стилізації персонажів, побудові декоративних рамок, використанню кольору та способам передачі сезонної атмосфери. Проведений аналіз дозволив визначити художні прийоми, які надалі були адаптовані до авторської концепції проєкту.

Після формування загальної стилістичної системи розпочався етап пошуку образного вирішення персонажів. Для кожної пори року було створено окремий антропоморфний образ, пов'язаний із певним слов'янським богом або символічним природним станом. Під час розробки персонажів особлива увага приділялася силуету, пластиці форми, характеру

пози та емоційному сприйняттю образу. Кожен персонаж мав передавати не лише конкретний сезон, а й певний настрій, атмосферу та емоційний стан.

На етапі ескізування створювалися перші композиційні пошуки майбутніх листівок. Визначалося розташування персонажа у площині аркуша, співвідношення центрального образу та другорядних елементів, характер декоративного обрамлення та загальна композиційна структура. Для серії було обрано принцип центральної композиції, де головний персонаж виступає основним композиційним акцентом, а природні та орнаментальні елементи доповнюють і підсилюють художню виразність образу.

Важливим етапом стала розробка орнаментальної системи серії. Орнаментальні мотиви створювалися на основі стилізованих елементів українського народного мистецтва та традиційної вишивки. У композиціях використовувалися геометричні форми, ромби, ламані лінії, солярні знаки, рослинні мотиви та стрічкові орнаменти. Для кожної листівки декоративні елементи адаптовувалися відповідно до сезонного образу та загальної кольорової гами композиції. Водночас усі рамки й орнаментальні елементи були побудовані за єдиним принципом, що дозволило забезпечити стилістичну цілісність серії.

Після затвердження ескізів здійснювався етап цифрового виконання ілюстрацій. Технічне опрацювання композицій здійснювалося із застосуванням цифрової графіки. Основним програмним засобом створення ілюстрацій став Adobe Photoshop, який використовувався для побудови композицій, опрацювання кольору, створення текстур та деталізації декоративних елементів. Саме завдяки можливостям растрової графіки вдалося досягти м'яких кольорових переходів, текстурності поверхонь та атмосферності зображень.

У процесі створення композицій використовувався графічний планшет, який дозволив забезпечити більш природну пластику лінії, контроль над

формою та точніше опрацювання деталей персонажів і декоративних елементів. Цифровий спосіб виконання також забезпечив можливість швидкого редагування композицій, коригування кольорової гами та адаптації окремих елементів серії до загальної стилістичної системи.

Окремим етапом стало формування сезонної колористичної системи проєкту. Для кожної пори року було визначено власну кольорову гаму, що відповідала характеру природного середовища та емоційному стану композиції. Весняні листівки вирішувалися у світлих зелених, жовтих і теплих кремових відтінках. Літні композиції характеризувалися більш насиченою палітрою та активними теплими акцентами. Осінні образи будувалися на охристих, помаранчевих і червоно-коричневих поєднаннях, тоді як зимові композиції базувалися на холодних синіх, сірих і фіолетових відтінках.

У процесі створення листівок значна увага приділялася декоративній деталізації. Опрацьовувалися елементи одягу персонажів, текстури тканин, рослинні мотиви, символічні об'єкти та орнаментальні вставки. Декоративні елементи використовувалися не лише як прикраса композиції, а як важлива складова візуального образу, що підсилює асоціативність і культурний контекст серії.

Наступним етапом стала підготовка макетів до друку. Особливу увагу під час підготовки приділено кольоровій моделі та параметрам друку. Робота виконувалась у кольоровому просторі СМҮК, що забезпечує більш точне прогнозування результату друку та збереження узгодженості кольорової палітри серії. Для друку використовувалась роздільна здатність 300 dpi, яка є стандартною для якісної поліграфічної продукції та дозволяє зберегти чіткість деталей і плавність кольорових переходів.

Основним форматом виробу обрано подарункові листівки формату А6 (105×148 мм), виконані як у вертикальній, так і в горизонтальній композиційній орієнтації. Використання двох форматів дозволило урізноманітнити візуальне вирішення серії та адаптувати композицію

відповідно до характеру сезонного образу. Вертикальний формат застосовувався переважно у композиціях із вираженим центральним антропоморфним персонажем, оскільки така побудова дозволяє акцентувати увагу на силуеті фігури та підсилити декоративну цілісність образу. Горизонтальний формат, своєю чергою, забезпечив можливість ширшого розкриття природного середовища, взаємодії персонажа з простором та передачі атмосферності сезонного пейзажу. Поєднання вертикальних і горизонтальних композицій також дозволило зробити серію більш динамічною та візуально різноманітною, зберігаючи при цьому стилістичну єдність у межах комплексу листівок.

Для друку листівок передбачено використання щільного матового дизайнерського паперу щільністю 300–350 г/м². Матова поверхня дозволяє уникнути надмірних відблисків і сприяє кращому сприйняттю кольору та декоративних деталей ілюстрації. Крім того, фактурний папір підсилює асоціацію з традиційною друкованою графікою та створює більш виразне тактильне сприйняття виробу. Використання щільного паперу також забезпечує довговічність листівок і покращує їхні експлуатаційні характеристики.

Технологія друку обиралася з урахуванням характеру проекту та необхідності якісного відтворення кольору. Найбільш доцільним для реалізації серії є цифровий повноколірний друк, який забезпечує достатню точність передачі декоративних елементів, насиченість кольору та економічну доцільність при виготовленні невеликих авторських тиражів. Крім того, цифровий друк дозволяє оперативно вносити зміни у макети та адаптувати серію до різних форматів поліграфічної продукції.

Завершальним етапом практичної реалізації стало формування готової серії як єдиного художнього комплексу. На цьому етапі оцінювалася узгодженість композицій, ритміка серії, гармонія кольорових рішень та цілісність декоративної системи. У результаті було створено комплект

листівок, об'єднаний спільною художньо-образною концепцією та єдиними стилістичними принципами.

Таким чином, процес практичної реалізації проєкту «Містичні пори року» складався з кількох взаємопов'язаних етапів — від формування концепції та пошуку образного вирішення до цифрового виконання й підготовки макетів до друку. Послідовність виконання роботи дозволила забезпечити стилістичну єдність серії, поєднати декоративну графіку з українською міфологічною символікою та сформувати цілісний візуальний образ комплексу подарункових листівок.

3.2 Вибір технічних засобів виконання та матеріалів проєкту

Для формування художньо-образної концепції було створено серію мудбордів, які стали основою для визначення стилістики, колористики, декоративних елементів та характеру сезонних образів. Мудборди дозволили систематизувати візуальні асоціації, пов'язані з кожною порою року, а також поєднати українську орнаментику, природні мотиви, атмосферну ілюстрацію та міфологічну символіку у межах єдиної художньої системи. У процесі роботи вони виконували функцію візуального орієнтира для формування композиційних рішень, добору колірної палітри та стилізації персонажів майбутньої серії листівок.

Весняний мудборд (Рис.3.1.) побудований на поєднанні світлої пастельної палітри, рослинних мотивів та декоративної української орнаментики. Основою композиції стали м'які акварельні текстури, образ жіночого персонажа, квіткові елементи та традиційні геометричні орнаменти червоно-чорної колірної гами. Домінування зелених, кремових і теплих жовтих відтінків формує відчуття оновлення природи, легкості та пробудження.

Важливу роль у формуванні образу відіграють рослинні форми та плавні органічні лінії, що підсилюють асоціацію з весняним цвітінням. Використання української орнаментики у композиції дозволило поєднати

сучасну декоративну графіку з елементами народного мистецтва. Також у мудборді простежується прагнення до поєднання декоративності та атмосферності, що стало одним із ключових принципів майбутньої серії листівок. Весняна композиція стала основою для подальшого формування образу весняного персонажа, у якому поєднуються природна символіка, м'яка колористика та декоративна стилізація.

Літній мудборд (Рис.3.2.) вирізняється більш насиченою та контрастною колірною палітрою. У композиції домінують яскраві зелені, блакитні, жовті та помаранчеві відтінки, які асоціюються з активністю природи, сонячним світлом і теплом. Центральний персонаж стилізований у декоративній манері та інтегрований у середовище рослинних форм і текстур.

Для літнього образу характерне поєднання природних елементів із декоративною площинністю композиції. У мудборді активно використовуються великі рослинні форми, квіткові мотиви та насичені колірні переходи, що створюють емоційне відчуття динаміки та життєвої енергії. Важливим елементом також стало використання декоративних текстур і колірних плям, які формують живописний характер композиції та підсилюють атмосферність образу.

У процесі розробки літньої листівки мудборд допоміг визначити принципи побудови колірної гами та взаємодії персонажа з декоративним середовищем. Значну увагу було приділено передачі сонячного освітлення, природної насиченості та емоційної виразності композиції, що дозволило сформувати образ літа як періоду найбільшої природної активності.

Осінній мудборд (Рис.3.3) побудований на теплій колірній палітрі, у якій переважають охристі, помаранчеві, теракотові та темно-зелені відтінки. Основними візуальними асоціаціями стали осінній ліс, стиглі плоди, сонячна символіка та декоративні орнаментальні мотиви. Центральний образ поєднує природні та міфологічні елементи, формуючи узагальнений сезонний персонаж.

Особливе значення у композиції має солярний знак, стилізований у вигляді декоративної спіралі та сонячного символу. Він підсилює асоціацію з циклічністю природи, зміною сезонів та язичницькою символікою сонця. Поєднання орнаменту, природних текстур та атмосферного пейзажу дозволило створити образ осені як періоду зрілості, врожаю та поступового переходу природи до зимового стану.

Осінній мудборд також став основою для формування більш декоративного та символічного характеру композиції. Саме в осінній частині серії найбільш активно використовуються орнаментальні мотиви, теплі контрастні кольори та знакові елементи української народної символіки. Це дозволило посилити асоціативний зв'язок між природним циклом, фольклорними мотивами та декоративною графікою.

Зимовий мудборд (Рис.3.4.) характеризується холодною колірною гамою, побудованою на поєднанні блакитних, сірих, білих та приглушених фіолетових відтінків. Основою композиції стали зимові пейзажі, засніжені природні мотиви та стилізований міфологічний персонаж, пов'язаний із образом зимового духа або язичницького хранителя холодної пори року.

У композиції домінують плавні декоративні форми, текстури снігу та узагальнені природні силуети. Водночас орнаментальні елементи інтегруються у костюм персонажа та декоративну організацію площини, що дозволяє зберегти зв'язок із загальною стилістикою серії. Атмосфера зимового мудборду побудована на поєднанні спокою, містичності та відчуття природної тиші, що стало основою для подальшого формування зимової листівки серії.

Під час роботи над зимовою композицією особлива увага приділялася створенню відчуття простору, холодного освітлення та стриманої декоративності. Використання приглушеної колірної палітри дозволило досягти більш спокійного емоційного характеру композиції та підкреслити містичну атмосферу зимового образу.

Таким чином, створені мудборди дозволили сформувати візуальну основу проєкту та визначити ключові стилістичні особливості майбутньої серії листівок. Використання сезонної колористики, української орнаментики, природних мотивів і декоративної графіки сприяло формуванню цілісної художньої концепції комплекту «Містичні пори року». Мудборди стали важливим етапом практичної реалізації проєкту, оскільки забезпечили узгодженість композиційних, колористичних та образних рішень усіх елементів серії.

Важливим етапом практичної реалізації комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» став вибір матеріалів, форматів та технічних засобів виконання, оскільки саме вони значною мірою впливають на якість відтворення ілюстрацій, декоративних елементів та загальне емоційне сприйняття серії. Оскільки проєкт поєднує атмосферну декоративну графіку, насичену колірну палітру та велику кількість орнаментальних деталей, важливим завданням стало забезпечення якісної передачі кольору, текстур та композиційної цілісності зображень у друкованому вигляді.

Основним форматом виробу обрано подарункові листівки формату А6 (105×148 мм), виконані як у вертикальній, так і в горизонтальній композиційній орієнтації. Використання двох форматів дозволило урізноманітнити візуальне вирішення серії та адаптувати композицію відповідно до характеру сезонного образу. Вертикальний формат застосовувався переважно у композиціях із вираженим центральним антропоморфним персонажем, оскільки така побудова дозволяє акцентувати увагу на силуеті фігури та підсилити декоративну цілісність образу. Горизонтальний формат, своєю чергою, забезпечив можливість ширшого розкриття природного середовища, взаємодії персонажа з простором та передачі атмосферності сезонного пейзажу. Поєднання вертикальних і горизонтальних композицій також дозволило зробити серію

більш динамічною та візуально різноманітною, зберігаючи при цьому стилістичну єдність комплекту листівок.

При виборі матеріалів особлива увага приділялася якості паперу та його здатності передавати кольорові й текстурні особливості ілюстрацій. Для друку листівок передбачено використання щільного матового дизайнерського паперу щільністю 300–350 г/м². Матова поверхня дозволяє уникнути надмірних відблисків і сприяє кращому сприйняттю кольору та декоративних деталей зображення. Крім того, фактурний папір створює більш виразне тактильне сприйняття виробу та підсилює асоціацію з традиційною друкованою графікою й авторською ілюстрацією.

Використання щільного дизайнерського паперу також обумовлене функціональним призначенням листівок. Оскільки комплект розглядається не лише як поліграфічна продукція, а й як декоративний подарунковий об'єкт, важливими стали довговічність матеріалу, стійкість до деформації та загальна презентабельність виробу. Щільний папір забезпечує кращу якість друку, дозволяє зберігати насиченість кольору та підсилює естетичне сприйняття готової серії.

Технічне виконання ілюстрацій здійснювалося із застосуванням цифрової графіки. Основним програмним засобом створення композицій став Adobe Photoshop, який використовувався для побудови ілюстрацій, опрацювання колірних рішень, текстур та декоративних деталей. Використання растрової графіки дозволило досягти м'яких колірних переходів, атмосферності середовища та більш живописного характеру зображень. Особливо важливим це стало у процесі передачі сезонного настрою та природних станів у композиціях.

У процесі створення ілюстрацій використовувався графічний планшет, який забезпечив більш природну пластику лінії та точніше опрацювання деталей персонажів, рослинних мотивів і декоративних елементів. Цифровий спосіб виконання також дозволив оперативно

вносити зміни у композиції, коригувати колірну гаму та адаптовувати окремі елементи серії до загальної художньої системи проєкту.

Важливим аспектом підготовки макетів стала робота з колірною моделлю та параметрами друку. Усі композиції створювалися у колірному просторі CMYK, що дозволяє більш точно прогнозувати результат друку та забезпечує узгодженість палітри серії. Для друку використовувалась роздільна здатність 300 dpi, яка є стандартною для поліграфічної продукції високої якості та забезпечує чіткість деталей і плавність колірних переходів.

Особлива увага приділялася передачі кольору, оскільки колористика є одним із ключових елементів художньо-образної концепції проєкту. Для кожної пори року використовувалась окрема палітра, побудована на відповідних сезонних асоціаціях та емоційних характеристиках. Саме тому під час підготовки макетів здійснювався контроль балансу та узгодженості палітри між цифровою версією і можливим друкованим результатом.

Технологія друку обиралася з урахуванням характеру проєкту та необхідності якісного відтворення кольору й декоративних деталей. Найбільш доцільним для реалізації серії є цифровий повноколірний друк, який забезпечує достатню точність передачі зображення, насиченість та економічну доцільність при виготовленні невеликих авторських тиражів. Крім того, цифровий друк дозволяє оперативно вносити зміни у макети, що є важливим у процесі створення авторської поліграфічної продукції.

Окрему увагу приділено також підготовці композицій до подальшої презентації. Оскільки комплект листівок розглядається як цілісний дизайнерський проєкт, важливим стало не лише створення окремих ілюстрацій, а й формування гармонійної серії, у якій усі елементи поєднуються спільною стилістикою, орнаментальною системою та композиційною логікою. Саме тому вибір матеріалів, форматів і технічних засобів виконання підпорядковувався загальній художній концепції проєкту.

Таким чином, вибір форматів, матеріалів і технічних засобів виконання був спрямований на забезпечення якісного поліграфічного відтворення серії та збереження її художньо-образної цілісності. Використання сучасних цифрових технологій у поєднанні з декоративною стилізацією та якісними матеріалами дозволило створити основу для практичної реалізації комплексу подарункових листівок «Містичні пори року».

1.3 Підготовка дизайн-проєкту до друку

Завершальним етапом практичної реалізації комплексу подарункових листівок «Містичні пори року» стала підготовка дизайн-проєкту до друку. На цьому етапі основна увага приділялася технічному опрацюванню макетів, перевірці композиційної та колористичної цілісності серії, а також адаптації готових ілюстрацій до вимог поліграфічного виробництва. Підготовка до друку забезпечила якісне відтворення декоративних елементів, колірних переходів та текстур, що є важливими складовими художньо-образної концепції проєкту.

Одним із ключових етапів стала перевірка параметрів макетів відповідно до поліграфічних вимог. Усі композиції були підготовлені у колірній моделі СМУК, яка використовується для повноколірного друку та дозволяє точніше прогнозувати результат відтворення на папері. Робота у СМУК дала можливість контролювати насиченість кольорів, уникати небажаних змін палітри під час друку та забезпечити гармонійність колористичного вирішення всієї серії.

Для збереження високої якості зображень макети створювалися з роздільною здатністю 300 dpi, що є стандартом для друкованої продукції. Такий показник дозволяє забезпечити чіткість контурів, деталізацію орнаментальних елементів та плавність колірних переходів. Особливо важливим це стало у процесі підготовки декоративних композицій, де

значну роль відіграють дрібні текстурні деталі, рослинні мотиви та складні орнаментальні елементи.

У процесі підготовки макетів також здійснювалося коригування композиційних елементів та колірного балансу. Оскільки серія листівок побудована на принципі сезонної колористичної диференціації, важливим завданням стало забезпечення узгодженості палітри між усіма композиціями. Для цього перевірялися контрастність зображень, насиченість, співвідношення теплих і холодних відтінків та загальна гармонія колірної системи комплекту.

Особливу увагу приділено підготовці обрізних форматів та полів безпеки. Для кожної листівки були враховані технічні відступи, необхідні для коректного друку та подальшої обрізки виробу. Це дозволило уникнути втрати важливих елементів композиції та забезпечити точне розташування орнаментальних рамок, декоративних деталей і центральних персонажів у межах друкованого формату.

Важливим аспектом стала також перевірка узгодженості серії як єдиного художнього комплексу. На цьому етапі оцінювалася стилістична єдність композицій, повторюваність декоративних мотивів, ритм орнаментальної системи та логіка сезонних колористичних переходів. Попри індивідуальний характер кожної листівки, усі композиції повинні були сприйматися як частини цілісної серії, об'єднаної спільною художньо-образною концепцією.

Підготовка проєкту передбачала також створення візуалізацій готової продукції. Для демонстрації комплекту були підготовлені презентаційні макети, які дозволяють показати листівки як завершений дизайнерський продукт. Особлива увага приділялася способам подачі серії, взаємодії окремих листівок між собою та загальному візуальному сприйняттю комплекту.

У процесі реалізації важливим стало підкреслення не лише декоративної функції листівок, а й їхнього культурного та художнього

змісту. Комплект «Містичні пори року» розглядається як авторський дизайн-проект, у якому поєднуються елементи української міфології, народної символіки та сучасної декоративної графіки. Саме тому візуалізація серії орієнтована не лише на демонстрацію поліграфічного результату, а й на розкриття концепції проекту та його візуальної ідеї.

Таким чином, цей етап підготовки дизайн-проекту став завершальною стадією практичної реалізації комплексу подарункових листівок «Містичні пори року». Комплексне технічне опрацювання макетів, перевірка поліграфічних параметрів і формування презентаційних матеріалів дозволили забезпечити якісне втілення художньо-образної концепції проекту та підготувати серію до подальшої демонстрації й друкованого відтворення.

Окремим етапом підготовки до друку стало тестування візуального сприйняття макетів у зменшеному масштабі. Оскільки подарункова листівка має відносно невеликий формат, важливим завданням було забезпечити читабельність композиції, виразність силуетів та достатній рівень деталізації навіть при швидкому візуальному сприйнятті. У процесі перевірки оцінювалися чіткість центральних образів, контрастність декоративних елементів та загальна збалансованість композиції. Це дозволило уникнути перевантаження деталей та забезпечити гармонійне сприйняття серії у друкованому вигляді.

Важливу роль у підготовці проекту до друку відіграло опрацювання текстур і декоративних елементів. Під час цифрової обробки особлива увага приділялася збереженню плавності колірних переходів, деталізації рослинних мотивів та якості орнаментальних вставок. Оскільки значна частина композицій побудована на поєднанні площинної графіки й текстурних декоративних поверхонь, необхідним стало коригування контрастності та різкості окремих елементів для уникнення втрати деталей під час друку.

У процесі фінальної підготовки макетів також здійснювалася перевірка співвідношення кольору та фактури паперу. Матова поверхня дизайнерського паперу здатна дещо приглушувати насиченість кольорів, тому під час роботи враховувалися можливі зміни відтінків після друку. Це було особливо важливим для зимових та осінніх композицій, де значну роль відіграють складні колірні переходи та атмосферні напівтони. Коригування колірного балансу дозволило зберегти емоційний характер кожної листівки та забезпечити узгодженість палітри всієї серії.

Для демонстрації комплекту листівок створювалися композиції, у яких серія сприймається як єдина система взаємопов'язаних образів. Під час проєктування враховувалися особливості розташування листівок у комплекті, співвідношення колірних акцентів та ритміка сезонних переходів між композиціями. Такий підхід дозволив підкреслити цілісність художньої концепції та візуальний зв'язок між окремими елементами серії.

Крім друкованого представлення, проєкт також адаптовувався для цифрової форми. Для цього були підготовлені електронні макети та візуалізації, які дозволяють демонструвати серію у цифровому середовищі. Використання цифрових презентаційних матеріалів забезпечує можливість ширшої демонстрації проєкту, зокрема у межах онлайн-портфоліо, соціальних мереж або дизайнерських платформ. Це дозволяє розглядати комплект листівок не лише як поліграфічний продукт, а і як сучасний графічний проєкт, адаптований до різних форматів візуальної комунікації.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто процес практичної реалізації комплекту подарункових листівок «Містичні пори року», визначено основні етапи створення серії, обрано матеріали, формати та технічні засоби виконання, а також здійснено підготовку проєкту до друку та презентації.

У процесі роботи сформовано цілісну систему практичного виконання проєкту — від створення мудбордів і пошуку художнього образу до цифрового опрацювання композицій та підготовки макетів до друку. Визначено особливості побудови персонажів, орнаментальної системи та сезонної колористики, що забезпечили стилістичну єдність комплекту листівок. Використання цифрової графіки та програми Adobe Photoshop дозволило реалізувати декоративну стилістику проєкту, досягти атмосферності композицій і забезпечити деталізацію орнаментальних елементів.

У ході практичної реалізації обґрунтовано вибір форматів листівок, матеріалів і технології друку. Використання вертикальних і горизонтальних композицій дозволило урізноманітнити візуальне вирішення серії та адаптувати композицію до характеру сезонних образів. Застосування щільного дизайнерського паперу та цифрового повноколірного друку забезпечило якісне відтворення кольору, текстур і декоративних деталей.

Під час підготовки проєкту до друку та презентації було здійснено технічне опрацювання макетів, перевірку колірної моделі, параметрів друку та композиційної цілісності серії. Також підготовлено візуалізацію й цифрові макети, що дозволили представити комплект листівок як завершений дизайнерський продукт.

Таким чином, результати третього розділу підтвердили можливість практичної реалізації авторського комплекту подарункових листівок «Містичні пори року» та продемонстрували ефективність поєднання української міфологічної символіки, сезонної образності та сучасної декоративної графіки у межах цілісного дизайн-проєкту.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено особливості використання української міфологічної символіки та сезонної образності у сучасному графічному дизайні, а також розроблено авторський комплект подарункових листівок «Містичні пори року». У процесі дослідження проаналізовано історію розвитку листівок і поштівок у візуальній культурі, визначено їх роль як самостійних об'єктів графічного дизайну та засобів візуальної комунікації.

У результаті аналізу наукових джерел встановлено, що символіка пір року в українській міфології та фольклорній традиції формує цілісну систему образів, пов'язаних із циклічністю природи, природними стихіями та язичницькими уявленнями про світ. Визначено, що образи Ярила, Дажбога, Мокоші та Велеса мають значний художній потенціал для використання у сучасному графічному дизайні та можуть бути основою для створення емоційно насичених і символічно змістовних візуальних композицій.

У ході дослідження було встановлено, що сучасний графічний дизайн активно звертається до архетипних образів, природної символіки та декоративної стилізації, проте у більшості випадків такі мотиви використовуються фрагментарно або позбавлені глибокого культурного контексту. Аналіз сучасних візуальних аналогів дозволив визначити основні тенденції у створенні декоративної ілюстрації, зокрема використання атмосферної колористики, стилізації персонажів, орнаментальної організації площини та серійного принципу побудови композицій.

Передпроектний аналіз показав, що у сучасній візуальній культурі практично відсутні приклади комплексного поєднання української міфологічної символіки, сезонної образності та формату комплекту подарункових листівок. Це підтвердило актуальність обраної теми та необхідність створення авторського дизайн-проекту, спрямованого на

переосмислення традиційної культури засобами сучасної декоративної графіки.

У процесі формування художньо-образної концепції було визначено основні принципи побудови серії: використання антропоморфних образів, сезонної колористики, декоративної стилізації та української орнаментики. Важливим аспектом стало поєднання міфологічних персонажів із природним середовищем, що дозволило сформуванню емоційно виразні композиції та підкреслити зв'язок образів із природним циклом.

Практична реалізація проєкту охоплювала створення мудбордів, пошук композиційних рішень, цифрове виконання ілюстрацій та підготовку макетів до друку. У процесі роботи було обґрунтовано вибір форматів, матеріалів і технічних засобів виконання. Використання цифрової графіки та програми Adobe Photoshop дозволило досягти необхідного рівня деталізації, атмосферності та декоративної виразності композицій.

Особливу увагу під час реалізації проєкту приділено формуванню цілісності серії. Єдність комплекту досягається завдяки узгодженій композиційній структурі, повторюваності орнаментальних мотивів, спільній декоративній стилістиці та логічній зміні сезонної колористики. Водночас кожна листівка має власний емоційний характер і систему природних асоціацій, що дозволяє розкрити особливості окремої пори року через індивідуальний художній образ.

У процесі підготовки проєкту до друку було виконано технічне опрацювання макетів, перевірено колірну модель, параметри друку та композиційну узгодженість усіх елементів серії, що дозволило представити комплект листівок як завершений дизайнерський продукт, адаптований як до друкованого, так і до цифрового середовища.

Результатом кваліфікаційної роботи став авторський комплект подарункових листівок «Містичні пори року», у якому поєднано образи української міфології, символіку природного циклу та сучасну декоративну стилістику. Розроблений проєкт демонструє можливість актуалізації

елементів української традиційної культури у сучасному графічному дизайні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтович В. М. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2016. 664 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Voitovych/Ukraiska_mifolohiia.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
2. Галайчук В. Українська міфологія. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 288 с.
3. Дудник О. В. Етнографія України : навч. посіб. Умань : УДПУ ім. П. Тичини, 2016. 224 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/12601/1/Dudnyk_Etnohrafiia_Ukrainy.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
4. Ковальчук О. В. Символіка традиційної культури українців : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 280 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20305/1/O_Kovalchuk_Symvolika_tradytsiinoi_kultury.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
5. Кононенко Н. Українська усна традиція та міфологія : навч. посіб. Київ : Києво-Могилянська академія, 2019. 312 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17141/Kononenko_Ukrainska_usna_tradytsiia.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
6. Етнографія українців : навч. посіб. / за ред. проф. С. А. Макарчука. 3-тє вид., перероб. і доп. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 711 с. URL: https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Etnohrafiia-ukraintsiv_2015.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
7. Пономарьов А., Артюх Л., Косміна Т. та ін. Українська минувшина : ілюстрований етнографічний довідник. Київ : Либідь, 2018. 256 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Ponomarov_Anatolii/Ukrainska_mynuvshyna.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
8. Українська міфологія : хрестоматія : навч. посіб. для студентів і магістрантів факультету філології та журналістики / уклад. Н. П. Сивачук. Умань : УДПУ, 2017. URL:

- https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/16410/1/Ukrainska_mifolohiia.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
9. Тиховська О. М. Міфологічні образи та магічні ритуали в українському фольклорі Закарпаття : дис. ... канд. філол. наук. Ужгород, 2021. 233 с. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/dis_tykhovska.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
 10. Україна й українство в етнокультурних процесах світу : зб. наук. праць. Київ : НДІУ, 2017. 156 с. URL: https://ndiu.knu.ua/images/elektr_bibl/zbirn-etn-1.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
 11. Ali M. Henin E. Dating vintage hand-colored real photo postcards. *International Journal of Conservation Science*. Volume 12, Issue 2, 2021. P. 335-348 URL: https://ijcs.ro/public/IJCS-21-26_Ali.pdf (date of application: 08.03.2026).
 12. Ambrose G., Harris P. Basics Design 06: Print & Finish. Lausanne : AVA Publishing, 2018. 192 p.
 13. Baines P., Haslam A. Type & Typography. London : Laurence King Publishing, 2015. 224 p.
 14. Barnard M. Graphic Design as Communication. London : Routledge, 2016. 208 p.
 15. Bateman J. A. Text and Image: A Critical Introduction to the Visual / Verbal Divide. London : Routledge, 2016. 256 p.
 16. Bendix R. F., Bizer K., Noyes D. Sustaining Interdisciplinary Collaboration: A Guide for the Academy. Urbana : University of Illinois Press, 2017. 264 p.
 17. Brickman J. Postcards of the Past. Hofstra University, 2016. URL: https://www.hofstra.edu/pdf/library/libspc_srp_2016_hist102_jacob-brickman.pdf (date of application: 08.03.2026).
 18. Dabner D., Stewart S., Vickress A. Graphic Design School. London : Thames & Hudson, 2017. 240 p.

19. Drucker J. *Graphesis: Visual Forms of Knowledge Production*. Cambridge : Harvard University Press, 2017. 272 p.
20. Drucker J., McVarish E. *Printed Matter: Graphic Design in the Digital Age*. 2nd ed. London : Thames & Hudson, 2012. 288 p.
21. Ferguson S. On the picture postcard in academic research. *Archivaria*. 2005. No. 60. P. 134–145. URL: <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/download/12520/13654> (дата звернення: 08.03.2026).
22. Heller S., Anderson G. *The Graphic Design Idea Book: Inspiration from 50 Masters*. London : Laurence King Publishing, 2016. 216 p.
23. Heller S., Ilic M. *The Anatomy of Design*. Beverly : Rockport Publishers, 2015. 224 p.
24. Heller S., Vienne V. *100 Ideas that Changed Graphic Design*. London : Laurence King Publishing, 2015. 216 p.
25. Junge S. Groet uit Java: Picture Postcards and the Transnational Making of the Colony around 1900. *History of Photography*. 2018. Vol. 42, № 2. P. 168–184. DOI: 10.1080/03087298.2018.1500742. URL: <https://scispace.com/pdf/groet-uit-java-picture-postcards-and-the-transnational-943usj1trw.pdf> (date of application: 08.03.2026).
26. Kress G., van Leeuwen T. *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. London : Routledge, 2016. URL: https://visual-memory.co.uk/daniel/Documents/short/kress_van_leeuwen-reading_images.pdf (date of application: 08.03.2026).
27. Landa R. *Graphic Design Solutions*. Boston : Cengage Learning, 2018. 448 p.
28. Lintur P. *A Survey of Ukrainian Folk Tales*. Edmonton : University of Alberta, 2016. URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/13946/file.pdf> (date of application: 08.03.2026).
29. Lupton E., Phillips J. C. *Graphic Design: The New Basics*. New York : Princeton Architectural Press, 2015. 264 p.

30. Male A. *Illustration: A Theoretical and Contextual Perspective*. London : Bloomsbury Publishing, 2017. 232 p.
31. Martynenko N. *History of Ukrainian Culture : textbook*. Kharkiv, 2011. 33 p.
URL: <https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/744/1/HUCindself.pdf>
(date of application: 08.03.2026).
32. Meggs P. B., Purvis A. W. *Meggs' History of Graphic Design*. Hoboken : John Wiley & Sons, 2016. 704 p.
33. Mirzoeff N. *How to See the World*. London : Pelican Books, 2015. 352 p.
34. Nefiodov D. *History of Ukrainian Culture : textbook*. Zaporizhzhia : ZNU, 2016. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052851.pdf>
(date of application: 08.03.2026).
35. Pettersson R. *Information Design: Principles and Guidelines*. *Journal of Visual Literacy*. 2010. Vol. 29, № 2. P. 167–182. DOI: 10.1080/1051144X.2010.487252. URL: <https://www.iiid.net/PublicLibrary/Pettersson-Rune-ID-Principles-Guidelines.pdf> (date of application: 08.03.2026).
36. Resnick E. *The Designer's Dictionary of Color*. New York : Abrams, 2016. 256 p.
37. Suwyn B. J. *The Magic Egg and Other Tales from Ukraine*. Toronto : University of Toronto Press, 2018. 320 p.
38. Eisner W. *Graphic Storytelling and Visual Narrative*. New York : W. W. Norton & Company, 2008. 164 p.
39. Painter C., Martin J. R., Unsworth L. *Reading Visual Narratives: Image Analysis of Children's Picture Books*. Sheffield : Equinox Publishing Ltd, 2013. 202 p. Wiedemann J. *Illustration Now! Portraits*. Köln : Taschen, 2018. 192 p.
40. Zeegen L. *Fifty Years of Illustration*. London : Laurence King Publishing, 2016. 304 p.
41. Zervigón A. M. *Postcards to the Front: John Heartfield, George Grosz and the Birth of Avant-Garde Photomontage / Postcards: Ephemeral Histories of*

- Modernity / ed. by D. Prochaska, J. Mendelson. University Park : Pennsylvania State University Press, 2010. P. 54–69.
42. Collins W. Graphic Design and Print Production Fundamentals. *Graphic Communications Open Textbook Collective, British Columbia Institute of Technology*. Toronto, 2016. URL: <https://archive.org/details/GraphicDesignAndPrintProductionFundamentals> (date of application: 08.03.2026).
43. Eskilson S. J. Graphic Design: A New History. London : Laurence King Publishing, 2019. 480 p.
44. Hartman D. Chernobog [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/c3056026-9c2b-459a-9e92-c664f7c3fbe1/1/1/dan_gartman_513.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
45. Hartman D. Perun [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/5f8f1741-b8de-4891-8e5e-8d6a82ef11e/1/1/dan_gartman_516.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
46. Hartman D. Perun Warrior Version [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/ff342f25-8778-4f78-bae3-533ad29a908d/1/1/dan_gartman_517.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
47. Hartman D. Viy [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/d7a684c0-e9c9-4cf8-a03c-c96f23b45fb1/1/1/dan_gartman_511.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
48. Hartman D. Yarilo [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/0217f536-7185-47bd-844b-b92c94d0d65f/1/1/dan_gartman_514.jpg (дата звернення: 29.05.2026).

49. Hartman D. Mara [Illustration]. URL: https://format.creatorcdn.com/cd9f2275-8468-46d7-be11-6aad21fb16ff/0/0/0/0,0,849,1200,1600,1200/0-0-0/aa08c1de-55f8-4008-9800-b6a25c57d9c0/1/1/dan_gartman_515.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
50. Oamul Lu. Spring Landscape Illustration [Illustration]. URL: <https://tse3.mm.bing.net/th/id/OIP.-0aWOQ8KJqkO7wvYVJ2DrgHaKe?r=0&rs=1&pid=ImgDetMain&o=7&rm=3> (дата звернення: 29.05.2026).
51. Oamul Lu. Summer Landscape Illustration [Illustration]. URL: https://tse3.mm.bing.net/th/id/OIP.tZi7R7vESmwcc87fJQew_QHaKe?r=0&rs=1&pid=ImgDetMain&o=7&rm=3 (дата звернення: 29.05.2026).
52. Oamul Lu. Autumn Landscape Illustration [Illustration]. URL: <https://tse1.mm.bing.net/th/id/OIP.C0hqGohQBXC58l-nkQVhVQHaKe?r=0&pid=ImgDet&w=474&h=670&rs=1&o=7&rm=3> (дата звернення: 29.05.2026).
53. Oamul Lu. Winter Landscape Illustration [Illustration]. URL: https://tse2.mm.bing.net/th/id/OIP.zrYenPXnjFQ_SEFWSdpbAAHaKe?r=0&w=500&h=707&rs=1&pid=ImgDetMain&o=7&rm=3 (дата звернення: 29.05.2026).
54. Oamul Lu. Atmospheric Seasonal Composition [Illustration]. URL: <https://tse4.mm.bing.net/th/id/OIP.lavuxrEziBc1UfjQd01jOQHaKd?r=0&rs=1&pid=ImgDetMain&o=7&rm=3> (дата звернення: 29.05.2026).
55. Oamul Lu. Seasonal Environment Illustration [Illustration]. URL: https://tse1.mm.bing.net/th/id/OIP.VZsqcTOkxm_pP_HqQTMATAHaKe?r=0&pid=ImgDet&w=474&h=670&rs=1&o=7&rm=3 (дата звернення: 29.05.2026).
56. Ilincic N. Baba Yaga [Illustration]. URL: <https://natasailincic.com/wp-content/uploads/2018/04/Baba-Yaga-Natasa-Ilincic-s.jpg> (дата звернення: 29.05.2026).

57. Ilincic N. Rusalka [Illustration]. URL: <https://natasailincic.com/wp-content/uploads/2018/04/16.jpg> (дата звернення: 29.05.2026).
58. Ilincic N. Noonwraith [Illustration]. URL: <https://natasailincic.com/wp-content/uploads/2018/04/18.jpg> (дата звернення: 29.05.2026).
59. Mucha A. The Seasons [Poster]. URL: <https://i.pinimg.com/originals/81/e5/e1/81e5e179d7dd287798c526111dc08128.jpg> (дата звернення: 29.05.2026).
60. Barker C. M. Spring Fairy [Illustration]. URL: https://flowerfairies.com/wp-content/uploads/2016/09/SP_04.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
61. Barker C. M. Summer Fairy [Illustration]. URL: https://flowerfairies.com/wp-content/uploads/2016/09/SUMMER_17.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
62. Barker C. M. Autumn Fairy [Illustration]. URL: https://flowerfairies.com/wp-content/uploads/2016/09/AUTUMN_16_s.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
63. Barker C. M. Winter Fairy [Illustration]. URL: https://flowerfairies.com/wp-content/uploads/2016/11/WINTER_02.jpg (дата звернення: 29.05.2026).
64. Spring Moodboard [Illustration]. URL: https://images.openai.com/static-rsc-4/s4KDHURVd7O-pDm7v4ctxJM3puG2UhFMdGyNeeumTtmCFVFBzloqjRLZVbeB-RiqaLmeNL-SvlXhVwHGwDoEYUF0SNotgYVKCe1ENKvFjAn3AWQ74YS0R-Ma3tXlvGswD2KsywHFzNUPeXAz7bCNfDgt6oOx0ir_9u-p6MuKOiXjcFWVLX5lVJuYmlmcGbs1 (дата звернення: 29.05.2026).
65. Summer Moodboard [Illustration]. URL: https://images.openai.com/static-rsc-4/69zaakq3Mvq4D_2iDpEdJWTQrT7tvnJ1P9FrKAGRLqD6nudQCuzGyAs3O_5GW31yhpCuLwJ8YJJ-aiApF46LTUPtMTTj1uk93iYm7pFeeY5ojcN62OTyc2fPMgaTtvj5hv5sM2

WS4YUd07xXMFjUChh6KnsoaVwGCbGeC_gXoskkVX4Qd17OpyfWNv
BJ6mR6 (дата звернення: 29.05.2026).

66. Autumn Moodboard [Illustration]. URL: https://images.openai.com/static-rsc-4/mrEOq2rVhrwEqIZqwRJ6TrhibG5UPVn-lyZhNjAqU7meg--Xfwk1RTtHLiHIPC7z6JdZVJfgtNSqWy_2N5kTuxzDcDuMiyob2gN8vFXa1mQ5YSEzqpUZQrdRjfm97HZVcp3Eq5L9lNWB8ptmKYgeosSC_kGNYGGfvFU2MFIWuV3_NoIvrLRe3e7bUAxFNV1 (дата звернення: 29.05.2026).

67. Winter Moodboard [Illustration]. URL: https://images.openai.com/static-rsc-4/eqCG5komEBwg52YhUtYNjaJbBFS_xAVhFGFJIXcT6Wg_xdFQaRQZfcST3_Wh8APMRjhhqk29CMb72cTykH25hF3XkYm5dmsJ6-CqdwqmO92T1w6v0rnygt1xC6ERZE-J_rCwsUQ1rbJADHP0jQR8Zi77q-CysxBHk1_okZPcVrCgW6knXypzckpUiXDSZ1tQH (дата звернення: 29.05.2026).

68. Solar Ornament Moodboard [Illustration]. URL: https://images.openai.com/static-rsc-4/kPGScbTh1DynVZSZpif8KQpE1_EOmGUE9pRJ6IJhDTfuH-BP8EkjkrbuwgeOeVTvMyXxX5umqaeu-nvA4jK--cuOoQQmw3x6PHCU3QCSrRHR-zsXAIqPUMJ2Qyn-mpug-zWHq19qe0F_Rp8fos-ZZI_gro8x_czsWUvnRaAJjwffuv7Sb4CUfmqGPKyxfZa0 (дата звернення: 29.05.2026).

69. Мишанич М. Я. Символіка пір року в українській міфології як основа створення серії дизайнерських листівок // Innovations of Modern Science and Education : Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, 26–28 March 2026, Vancouver, Canada. Vancouver : Perfect Publishing, 2026. Р. 321–324. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2026/03/INNOVATIONS-OF-MODERN-SCIENCE-AND-EDUCATION-26-28.03.26.pdf> (дата звернення: 29.05.2026)

ДОДАТКИ

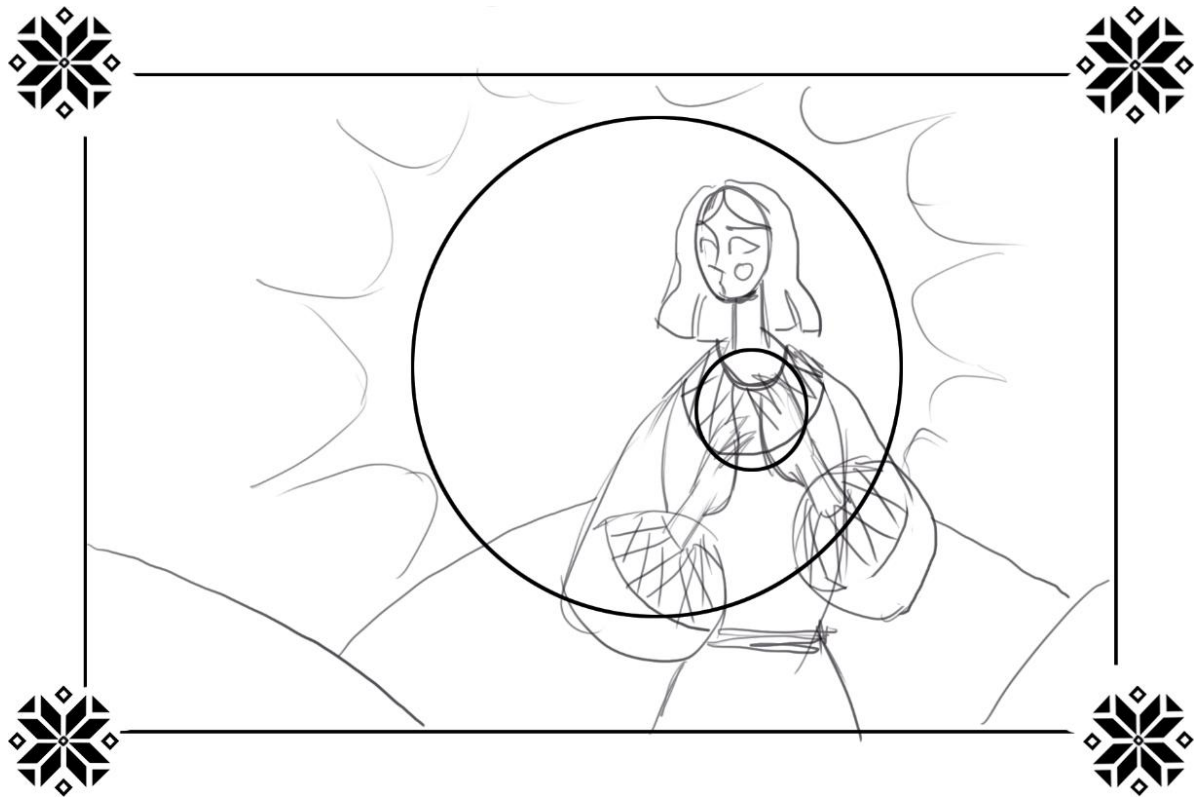
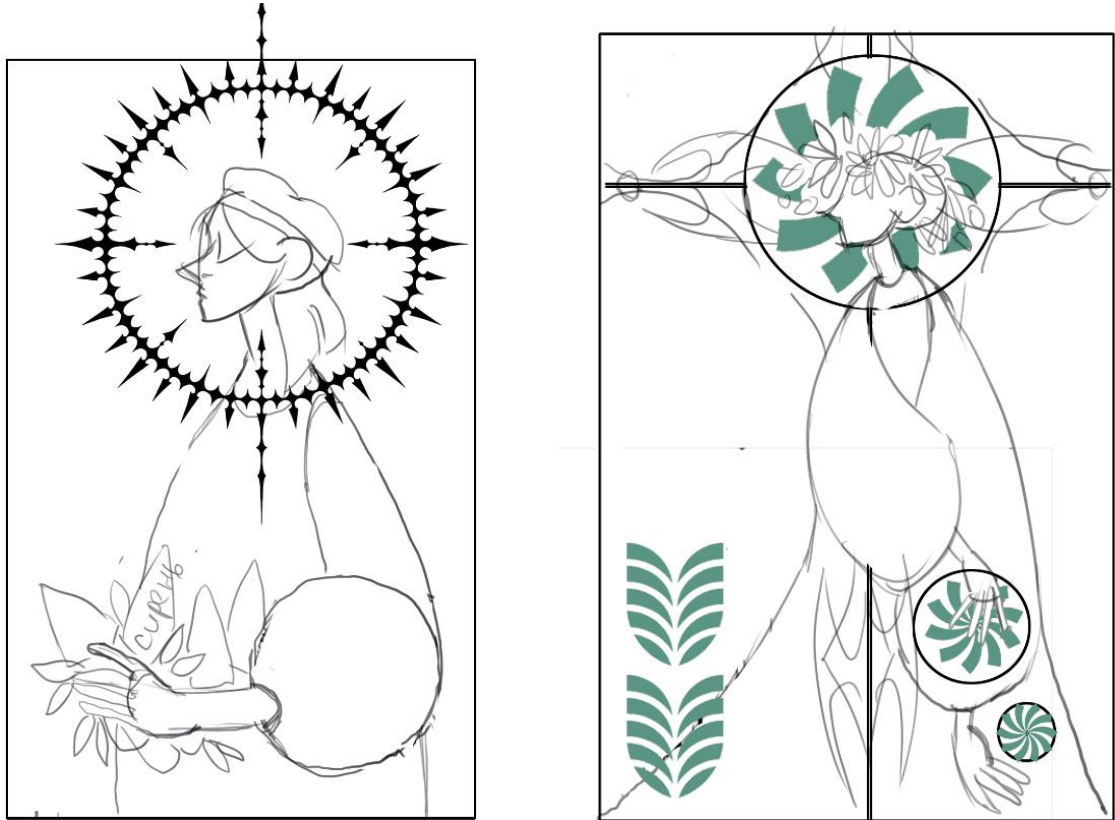

Рис.1. Весняні начерки, Ярило

Рис.3.1. Мудборд «Весна»

Рис.3.2. Мудборд «Літо»

Рис.3.3. Мудборд «Осінь»

Рис.3.4. Мудборд «Зима»

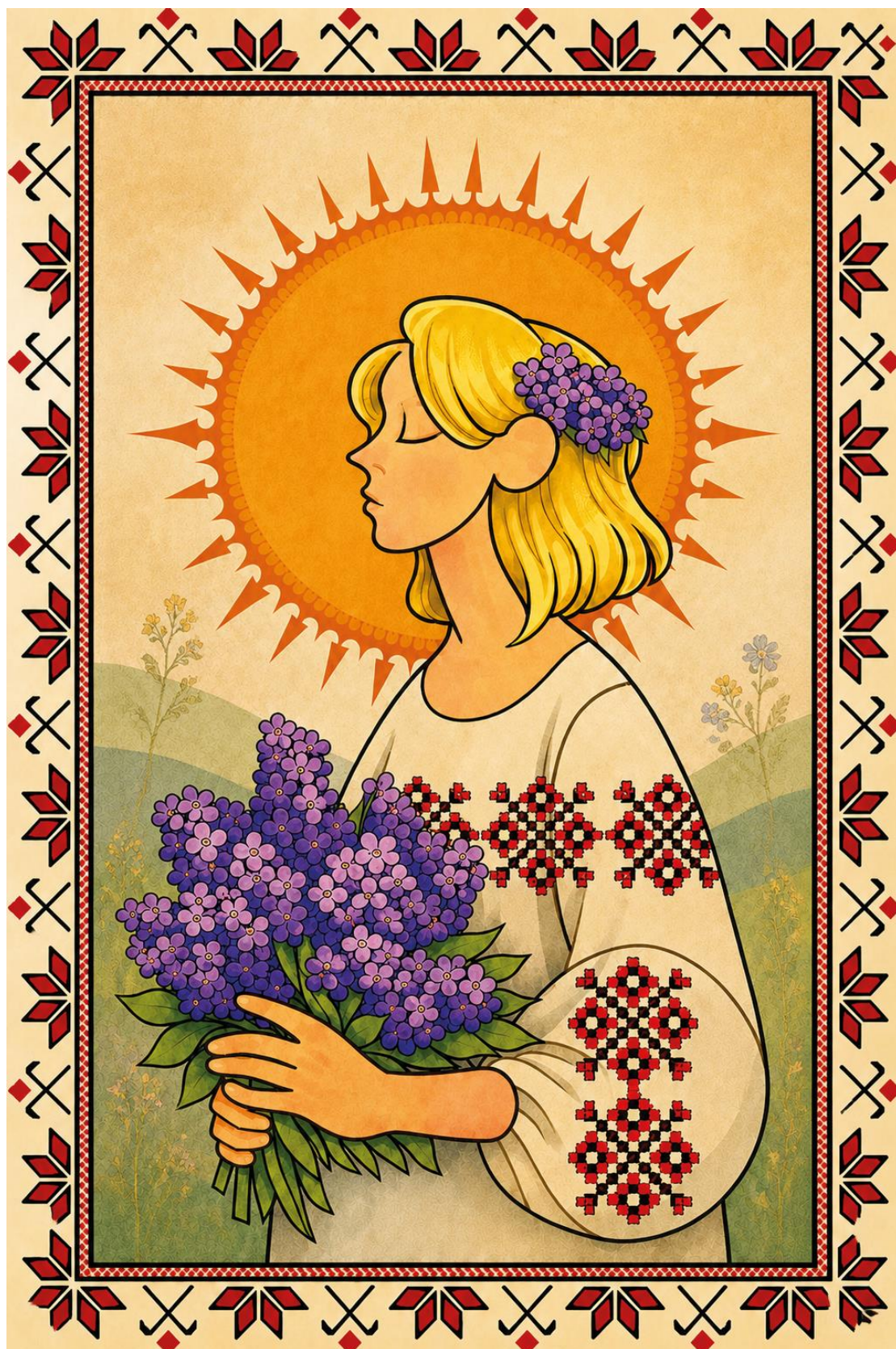

Рис.1.1 Листівка із Ярилом «Травень»

Рис.1.2 Листівка із Ярилом «Квітень»

Рис.1.3 Листівка із Ярилом «Березень»

Рис.1.4 Листівка із Велесом «Грудень»

Рис.1.5 Листівка із Велесом «Січень»

Рис.1.6 Листівка із Велесом «Лютый»

Рис.1.7 Листівка із Мокош «Вересень»

Рис.1.8 Листівка із Мокош «Жовтень»

Рис.1.9 Листівка із Мокош «Листопад»

Рис.1.10 Листівка із Дажбогом «Червень»

Рис.1.11 Листівка із Дажбогом «Липень»

Рис.1.12 Листівка із Дажбогом «Серпень»

УДК 398(477):74.012

СИМВОЛІКА ПІР РОКУ В УКРАЇНСЬКІЙ МІФОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА СТВОРЕННЯ СЕРІЇ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ЛИСТІВОК

Мишанич Мілена Ярославівна

Студентка

Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Анотація: У роботі досліджується символіка пір року в українській міфології та її значення у формуванні традиційних культурних уявлень. Проаналізовано міфологічні образи й природні символи, що відображають циклічність природних процесів і світоглядні уявлення українського народу. Розглянуто можливості використання цих символів у сучасному графічному дизайні, зокрема під час розроблення візуальної концепції серії дизайнерських листівок «Містичні пори року». Застосування міфологічної символіки у дизайні сприяє інтерпретації елементів культурної спадщини та створенню змістовних візуальних образів у сучасній подарунковій продукції.

Ключові слова: українська міфологія, міфологічна символіка, символіка пір року, графічний дизайн, ілюстрація, візуальна комунікація, дизайнерські листівки.

Сучасний графічний дизайн дедалі частіше звертається до культурної спадщини як джерела нових художніх образів і концепцій. У цьому контексті важливе значення має українська міфологія, у якій зосереджено значну кількість символів і образів, пов'язаних із природними явищами та циклічністю змін у природі. У традиційній культурі українців зміна пір року мала не лише природне, а й символічне значення, відображаючи уявлення про життєвий цикл, оновлення та взаємодію людини з довкіллям. Разом із тим у сучасній дизайнерській практиці такі образи часто використовуються фрагментарно або декоративно, без глибшого змістового осмислення. Це зумовлює актуальність

дослідження символіки пір року в українській міфології та можливостей її використання у сучасному графічному дизайні.

Метою роботи є дослідження символіки пір року в українській міфології та визначення можливостей її використання у створенні візуальної концепції серії дизайнерських листівок. Для досягнення поставленої мети передбачається проаналізувати міфологічні образи, пов'язані з природними циклами, а також розглянути можливості їхньої інтерпретації засобами сучасної графіки та ілюстрації.

Проблематика української міфології та символіки традиційної культури висвітлюється у працях багатьох дослідників. Зокрема, у дослідженні В. Войтовича «Українська міфологія» подано системний опис міфологічних персонажів, образів і вірувань, що відображають уявлення українців про природу та її циклічні зміни [1, с. 45–47]. Автор зазначає, що природні явища й сезонні зміни у народній традиції часто осмислювалися через систему символів і міфологічних образів, які виконували важливу світоглядну функцію.

Подібні аспекти розглядає Н. Кононенко у праці «Українська усна традиція та міфологія», де підкреслюється роль фольклору та міфологічних уявлень у формуванні культурної пам'яті та символічного мислення [3, с. 82]. Міфологічні образи, закріплені в усній традиції, відображають уявлення про взаємозв'язок людини з природою та календарним циклом.

Символічний зміст традиційної культури детально аналізує О. Ковальчук у монографії «Символіка традиційної культури українців», де розглядаються значення природних символів, пов'язаних із календарними обрядами та сезонними змінами [2, с. 103–105]. Авторка зазначає, що символіка природних явищ, рослин і кольорів формує систему культурних знаків, які можуть інтерпретуватися в різних видах мистецтва, зокрема й у візуальному.

У сучасному графічному дизайні важливу роль відіграє здатність поєднувати культурні смисли з новими художніми засобами. У праці Е. Луптон і Дж. Філліпс «Graphic Design: The New Basics» наголошується на значенні композиції, кольору та образної системи у формуванні ефективної візуальної

комунікації [4, с. 56]. Водночас у дослідженні Ф. Меггса та А. Первіса «Meggs' History of Graphic Design» підкреслюється, що розвиток графічного дизайну тісно пов'язаний із культурним контекстом і традиціями візуального мистецтва [5, с. 21].

З урахуванням зазначених теоретичних підходів у роботі пропонується використати символіку пір року як концептуальну основу для створення серії дизайнерських листівок «Містичні пори року». Кожна пора року може бути представлена через характерні образи, кольорові рішення та декоративні елементи, що відображають відповідні міфологічні уявлення та природні асоціації. Таке поєднання традиційних символів із сучасними засобами графічної виразності дозволяє створити цілісну художню концепцію дизайнерської серії.

Таким чином, використання символіки пір року в українській міфології відкриває широкі можливості для формування нових дизайнерських рішень. Звернення до міфологічних образів сприяє не лише створенню змістовних візуальних образів, а й популяризації елементів національної культурної спадщини у сучасному графічному дизайні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Войтович В. М. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2016. 664 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Voitovych/Ukrainska_mifolohiia.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
2. Ковальчук О. В. Символіка традиційної культури українців : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 280 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20305/1/O_Kovalchuk_Symvolika_tradytsiinoi_kultury.pdf (дата звернення: 08.03.2026).
3. Кононенко Н. Українська усна традиція та міфологія : навч. посіб. Київ : Києво-Могилянська академія, 2019. 312 с. URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17141/Kononenko_Ukrainska_usna_tradytsiia.pdf (дата звернення: 08.03.2026).

4. Lupton E., Phillips J. C. *Graphic Design: The New Basics*. New York : Princeton Architectural Press, 2015. 264 p.

5. Meggs P. B., Purvis A. W. *Meggs' History of Graphic Design*. Hoboken : John Wiley & Sons, 2016. 704 p.

CERTIFICATE

is awarded to

Myshanych Milena

for being an active participant in
VII International Scientific and Practical Conference

**“INNOVATIONS OF MODERN
SCIENCE AND EDUCATION”**

24 Hours of Participation

(0,8 ECTS credits)

VANCOUVER

26-28 March 2026

sci-conf.com.ua

